

Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti

Ipulu 2019

Canada

© 2019

ISBN: 978-1-989179-28-4

Ilulingit

Pigiarngarininga	2
Titiraqsimajut	5
Tuluqtarutausuut ammalu Aksururutauput	6
Kiinaujat Atuqtuksat 2016-Mit/Kiinaujat Atuqtuksat 2018-Mit	
Kanataup Gavamakkunginnit Iglulirinirmut Kiinaujaqaqtitaunirmut	8
Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit	8
Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2017-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit	8
Kajusititauninga Maannaujuq Kanataup Gavamakkunginnit	
Inungnut Iglulirinirmut Kiinaujaqaqtitaunirmut	9
Aksururnarutauput Turaangaqasiutijut Kiinaujarnut aqtuksanut 2016-mit	
ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit Kiinaujaqaqtitaunirmut	11
Nunavut – Turaangallariktuq Kiinaujaqaqtitaunirmut Amigarijaujuq	11
Kanatami Iglulirinirmut Parnauti	12
Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti	14
Tauturruugaq	14
Niriugijaujut Aniguqtauniaqtut	15
Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimut Qanuiliuriarutit	17
Qaujisarluti atuutiqarninga maannaruluulauqtuq kiinaujaqaqtittiniujunut	
iglulirinirmut Inuit Nunangani	17
Aaqqiksuluti ungasiktumuungajumit parnautimit Kanataup	
gavamakkunginninngaallattaqtumit iglulirinirmut	
kiinaujaqaqtitaunirmut Inuit Nunangani	18
Piusivaalliqtitauluni qaujisarniq, nutaanit aturnimit ammalu	
kiglisiniarnimit	19
Iglumiuqatigiit inugialuarunniiqtitauluti ammalu iglulirijikkut	
iglunginnik atunnginniqsaulirluti akituluangittunik iglulirinirmut	
naliiraarutiksaqtaqarluni ammalu igluliriniq piuninga aaqqigiaqtauluni	20
Inuit Ajurunniiqtitauluti	21
Aaqqigiaqtauluni gavamauqatigiinngittut katujjiqatigiinningit	22
Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiup Atuliqtitauuninga	
ammalu Qaujsaqtauninga	23
Uigungit24	
1. Qanuilinganina Aaqqigiaqsinirmut Iglulirinirmut Aniguqtaujunit	24
2. Maannaujuq Igluliriniup Kajusititauninga Inuit Nunangani	25
3. Iglulirinirmut Nalunaikkutat	26
4. Tuluqtarutausuut Aaqqigiaqsinirmut Igluliriniujumit Inuit Nunangani	28

Pigiarnarninga

“Arraagunut 60 ungataanut, pigiarngarutaulluni sivulliqpaanit nunalinnguqpallialiqtillugit, Inuit aksuruqsimajut nammaktunit ammalu attarnaqtunik igluqarnimut qanuinniujunut. Unuqtualuuningit inugiaktuniiluaqtut, iglutaarasuaqtunut utaqtijunut akikilligiasimajumit iglutaanirmit, ammalu igluit qassiuningit aaqqigiaqtaugiaqallariktut Inuit nunaqutinginnik kiggaqtuivuuq atausirmit pirjuanguqasiutijumit inulimaanut aanniaqaqtailimatitinnirmuungajunik Kanatami. Amigaluarningit igluqaqtitauttiarnirmit ammalu naammaktunit igluqarnirmit taimaisimavuuq, kajusiinnaqlunilu, qanuujjtauvakluni aanniaqarnangittulirinirmit ammalu qanuinnigittiarnirmit Inuit nunalinginnut. Amisuuluarningit aniqtirinirmit aanniangujut, aitturlungnaqtut aanniat ammalu ilagiingujut aanniqsiriqattautinningit turaangatitaujunnaqtuq piuttianngittunit iglulirinirmit qanuilingarutaujunut, piunngittumillu aktuiniuvaktut surusiit ilinniarunnarninginnut ammalu inuuqatiqarnirmit.”¹

**Nunarjuarmi Katujjiqatigiit
Pijunnautigijaujunut
Nunaqaqqaqsimajunut
Titiraqsimajuq 23**

Nunaqaqqaqsimajut pijunnautiqaqut nalunaiqsinirmit ammalu pivalliatittinirmit sivullitijauqujaujunut ammalu parnautinit pijunnautimini aturluti pivalliatittinirmit. Piluannguaqtumit, Nunaqaqqaqsimajut pijunnarniqaqut ilautitauttiarluti pivalliatittinirmit ammalu nalunaiqsinirmit aanniaqarnangittulirinirmuungajunik, iglulirinirmuungajunik ammalu asinginnik kiinaujjanirmit ammalu inuusirmuungajunik piliriaksanit inungnut aktuijunut, ajunnginnilimaanginnik, kajusitittinirmit taakkuninga piliriaksanit nangminiq pilirivvingitigut.

Amigaluarniq atuinnaqarviunirmit naammaktunit ammalu akikijjuumijumit iglunit Inuit Nunangani Kanatami tuavirnarutauvuq. 2016-mit, avvulluangit ungataanut (51.7 pusanti) Inungnit Inuit Nunangani inugialuaqtunit iglumiuqatigiingujut takuqasiutilugu 8.5 pusanti Nunaqaqqaqsimanngittunit Kanatamiutani. Qaakkanniagut, 70 pusanti ungataanut nunaliujut Inuit Nunangani qimaaviqanngittut arnanut qiturnganginnullu aanniqsuqtautillugit ammalu pitaqaraluaqtillugu, pijaksaqaqtitaluaqtut.² Iglulirinirmit tuavirnarutaujuq, taimaak saqqijaaqtauninga inuusirmut–makimautinullu aniguqtaujunit, kiggaqtauinginnaqpuq turaangalirutaunirmit inuuttiarunnarnirmit, ilinniarnilirinirmit ammalu iqqanajjaaqarnirmit Inungnut.

Inuit sivulliujiisimajut atuinnaqarviuttiarniqsaunirmit naammaktunit ammalu akikijjuumijumit igluqarnirmit Inuit Nunangani nipiqaqattarnikkut unurniqsanit ammalu pitaqainnarluni, turaalariktumit gavamakkunnit kiinaujjarnik. Qaakkanniagut, Inuit qiniqtut katujjiqatigarumalluti tamainnik katujjiqatigijaujunut asiagunгааq iglulirinirmit naliiraarutiksaqarnirmit, turaangalirutauniluni makimatitaugunnaqtuni iglulirinirmit inuit nunalinginnik ammalu ilisaqsinirmit piliriillariktanginnik Inuit gavamangit ammalu katujjiqatigiingit sananirmit ammalu aulattinirmit igluliriniujumit Inuit nunalinginnik. Inuit nangminiq piliriaraqarumaningit aulattinirmit iglulirinirmit Inuit Nunangani pimmarivuuq aaqqigiaqsinirmit ammalu kajusitittinirmit aniguqtaujunik.

Atuinnaqarviunirmit naammaktumit ammalu akikijjuumijumit iglunit pirjuangujuq aaqqigiaqsinirmit ilinniarnilirinirmit, iqqanajjarnirmit ammalu timimut isumamullu aanniaqaqtailimanirmit taikkunungalu iniksasiuqtunut attanajjaqsimanirmit aanniqsirinirmit. Kiinaujaqaqtittiniq iglulirinirmit kiinaujjajarniuvuuq ajunngitittinirmit Inuit nangminiq pilirijunnarluti ammalu aaqqigiaqsinirmit iglulirinirmit aniguqtaujunit piujumaringmik aktuiniqarniaqtuq Inuit aanniaqaqtaulimaninginnut ammalu inuusirmut–makimautilu qanuinnirijanginnut. (Takulugu Uigunga 1)

1 We Can Do Better: Housing in Inuit Nunangat: Report of the Standing Committee on Aboriginal Peoples (Pilirittiarniqsajunnaqtugut: Igluliriniq Inuit Nunangani: Unikkaaliaq Katimajiralaangajunik Nunaqaqqaqsimajunut) – Maajji 2017

2 Pauktuutit Inuit Arnait Kanatami

Ujjirnarniqaangujuq kasuumatittijuq igluit inugialuarninginnut ammalu naammanngiluaqtunit igluqarnimit pitaqaurninganut puvalinnaqtuq Inuit nunalinginni. Inuit puvalinnaqtuqarningit 300 ngiqsurlugu unurniqsaukasaktuq taikkuninga Nunaqaqqaqsimangittunit Kanatami inuunikuujuunit nunalirjuarjattinni.³ Kasuumaqatigiinningit siammakpallianirijangit aniqtirinirmut aanniangujut ammalu aanniat ammalu igluit inugialurningit ammalu naammanngiluaqtunit igluqarnimit titiqtaujjutasimattiaqtut. Maajji 2018-mit, Minista Nunaqaqqaqtunut Pijittiraqtikkunnut angiqsimalauqtuq puvalungnaqtuqarunniirluni Inuit Nunangani tikillugu 2030. Taasuminga angiqsimajjtaujuumit kajusittinirmut, iglulirinirmut pijaujarialingnik kamagijaqarnimit pimmarialuuvuq. Kamagijaqarnimit igluit inugialuarninginnut piujuutinik aktuiniqarnarmijuq asinginnut sivullitjuajujaujunut, aqqigiasinirmillu isumakkut qanuinnngittiariarnimit ammalu ilagiingujunit aanniqtirijuaqnginniqsaulirluni.

Maajji 2017-mit unikkaalianganik taiguusilingmi “We can do Better: Housing in Inuit Nunangat” (Pilirittiarniqsajunnaqtugut: Igluliriniq Inuit Nunangani), Maligaliurvigjuarmi Katimajiralaanut Nunaqaqqaqsimajunut ilisaqsvit iglulirinirmut tuavirnaqtumiilringinnik Inuit Nunangani ammalu Kanataup Gavamanga kamagijaqarniqsajuaullutik Inungnut iglulirinirmut pijaujarialingnik. Katimajiralaat atuliqujangit taakkua, asingillu, kiinaujat turaaqtitauullutit Inungnut ammalu pivalliatittinirmut kiinaujarnut parnautimi “kamagijaqarnimit kiinaujakinniqsajuaqattalirninga iglulirijikkut igluqutinginnut angirutinit, kisiani atuinnautittinirmut naammaktumi, niriunaqtunit ammalu pitaqainnarluni kiinaujarnik aviktuqsimajut iglulirijikkut parnaujunnarnarmata taakkununga, ammalu tikiumaluti, ungasiktumuungajunik iglulirinirmut pijaujarialingnik.”

Igluliriniq Inuit Nunangani takuqasiutinaqtuq akitujurjuanguninga sananirmut, aulattinirmut ammalu aqqiumatittinirmut ammalu naliiraarutiksakinninganut. Pijjutiqaqlutik ikajuutiksaniit amigaksinninginnut, Kanataup gavamanga ammalu Kanataup nigiani/ukiuqtaqtumi iglulirinirmut atuagait turaagaqaqsimallarinngittut kamagijaqarnimit tamainnik naliiraarutiksaniit igluqainnarunnarnirmut ammalu pitaqariaqarningani iliqqusirminut naammagijaujunik igluqarnimit piuttiaqtunit piqutinut sanasimaluti niglasurjuaqattarninganut. Turaangatitaungillariktumit Kanataup gavamakkunginninngaaqtunik kiinaujat, suurlu taikkua tunijauvaktut Kanataup nigianut ukiuqtaqtunganullu, atuinnautillugit, kiinaujarnut naammagijaujut turaangalirutaattiaqtaqsimangittut iglulirinirmut aqqigiarutiksanut. Tamanna turaangalirutausimajuq Inuit kikitauqattarninginnik pivaallirutaautinnarialingnik taakkunangit piliriaksaniit. Qaakkanniagut, kiinaujarnik atuinnaqtaqaqtillugu, pitaqaluaqpangittuq akituninganut igluliriniq ammalu aulattinirmut akinginnik ammalu inugiarniujunut turaangajunit, inugiaksijummariuningalu Inuit Nunangani.

Nunatsiavut Gavamanga pijariiqsilauqtuq igluliriniq uktuutigijaujumik Nainimi, kiinaujaqtaaqtitaukkanniqlutik taikannat Tasiujatsuaq Kiinaujaqutinginnik ammalu Ukiuqtaqtumit Maliguminaqtumit Saalauksausiamik, akinga \$3.5 milian. Taanna uktuutigijaujuq pingasuujuqtunik igluqutilik pingasut sanirvaktausimajut innarnut ammalu pingasut sanirvaktausimajut makkuktunut. Nauttiqsuqtaulaqtuq arraagulimaamut, uummaqtunik atunnginniqsaunirmut, kangiarninginnut ammalu anirnittiarinninginnut, asinginnullu. Qaujiaunikuujut nauttiqsurnirmut atuqtaulaqtut ikajuutaulluti iglurjuanut maligaujunut ammalu maligialingnik Nunatsiavummi, turaangalirluti sanamaninginnut maligialingnik nutaanut igluliuqtajunut. Taakkua maligait ammalu maliktaujarialiiit atuinnautitaulaqtut piliriniqatunut, ammalu atuqtaujarialiiit tamainnut kaanturaaktaqtunut Nunatsiavut Gavamakkunginnik kiinaujaqtaqtajunut piliriaksanut.

3 Puvallinnaqtuq Inuit Nunangani Nunanguaq <https://www.canada.ca/content/dam/hc-sc/documents/services/first-nations-inuit-health/diseases-health-conditions/tuberculosis/tuberculosis-resources-first-nations-inuit-aboriginal-health-health-canada/map-tuberculosis-inuit-nunangat/map-tuberculosis-inuit-nunangat.pdf>

Kajusiniqattiaqtut nunaliit ilaqaqtut ajjigiinngittunit, ammalu naammaktunit, iglunit ajjigiinngittunit taakkualu iglulirijikkutigut, akikijjuumijunit atuqtuarnirmit, nangminirijaujunit, kuapatigut, ikajuqsuqtunit ammalu iglugijaukainnasuunit. Kisianili, angigligiaqtirinirmit akikijjuumijunit asingaanginnik aturunnaqtunit inulimaanut iglulirinirmit aksururutauijuq Inuit Nunangani ilaqaqtunik, amigaluarninginnik iglunit niuviaksaukkanniqtunit, akituninga ammalu ulurianarutauijuq ilaakkuungajukkut ammalu nangminirijaujunut pivalliatittijunit ammalu aksururnarutauijuq kiinaujaqtaarasuarnirmit. Inuit unuqtut akikilligiasimajunit iglunit atuqtuaqattaqtut akunialuk amigaluarninginnut akikijjuumijunit iglulirinirmit naliiraarutiksaniit. Iglumit nangminiqarniujuq inugiaktunut inungnut atuqtaugajaqtuq kiinaujanirmit piviqatittininganut, kisiani, tuluqtarutausuunit pitaqainnaqtuq.

Nutaanit aturunnaqtunit, silamut naammanniqsaujunit igluksanut sanamaninginnut pitaqauqtuq iliqqusirmit ilaliutijunnaqtunit kisiani, iglukiksaruarninginnut ammalu kiinaujarnik amigaku-taarninginnut, ikajuutiksaujut turaangatitauniqsausimajut akikinniqausunut ammalu naammanniqsaujunut iglunut uktuutiujunut. Tamanna aksuruqtittikkanniqsimajuq pirjuangujariiq-tumit ammalu tuavirnarutauliqpalliatuinnaqtumit Inuit nunalinginnik.

Aksururnaqtuqaraluaqtillugu, angijumit ammalu pivaqarniujumit saqqijaaqtuqariiqtuq iglulirinirmit tuavirnaqtumiittijunniirmit Inuit Nunangani ammalu qaujimmattiarinirmit sivuniksami pitaqainnarunnarninganit iglulirinirmit pivalliatittinirmit ammalu kajusittinirmit. Sanngijuutiit angiqsimaniit aqqigiasinirmit iglulirinirmit Nunaqaaqaaqsimajut nunalinginnik taimaititausi-majut Kanataup Gavamanganut. Pimmariujumit, turaangatitaujukkut iglulirinirmit kiinaujat maan-naruluulauqtumi Kanataup gavamakkungit kiinaujarnik atuqtuksaniit aulatauijuq Inungnut.

Pimmariuninganit ilisaqsinirmit aqqigiasinirmit Inungnut iglulirinirmit aniguqtaujunit ammalu katujjiqatigiittiarnikkut kamagijaqarnirmit Inuit pigiaqaqtanginnik, igluliriniq sivulliujujaujarialik Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmit Katimajiralaanut. Katujjiqatigiinnikkut pivalliatit- tauninga Inuit Nunangani Iglulirinirmit Parnauti pimmariuvuq aqqiksuinirmit ammalu kajusitit- tinirmit nutaamit piliriaqatigiinnirmit iglulirinirmit amigarijaujunit Inuit Nunangani ammalu Kanatalimaami.

Taikuuna Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmit Katimajiralaakkut, Inuit piliriqatigaqsimajut Kanataup Gavamanganit taassuminga Parnautimi aqqiksuilluti turaagaqaqtutik kamagijaqarnirmit ammalu aqqigiasinirmit iglulirinirmit aniguqtaujunit Inuit Nunangani tukimuaqatauluti aniguq- taujunit Kanatalimaamit. Taimaak aqqiksuqtausimangmat taikani Kanataup Iglulirinirmit Parnautingani, “tamanna katujjiqatigiinnikkut piliriangujuq ikpigusuttiaqtuq ammalu sannginiq- sauliqtittijuuq Inuit–Gavamatuqakkut piliriqatigiinningit ammalu ikajurniqarniaqtuq tikiunanirmit taassumingassainnaq turaagaqaqtillugit mikligiaqtirinirmit iglulirinirmit pijaujarialingnik Inuit Nunangani ammalu pivalliatittinirmit ungasiktumuungaajunit aqqigiarutiksaniit Inuit inuusinginnut, piqqusinginnut ammalu iliqqusinganut turaangaluti. Pilirijusiujuq atuqtauijuq saqqijaaqtittivuuq piliriarjangit taakkua Inuit katujjiqatigiingit ammalu gavamait kamagijaqarnirmit iglulirinirmit pijaujarialingnik nunalinginni.”

Titiraqsimajut

Tisamaujut nunaqutigijaujut Inuit Nunangani taikaniittut marruungnik Kanataup nigiani ammalu marruungnik Kanataup ukiuqtaqtungani, ammalu atuni aviktuqsimajunit maligaqtigut ammalu gavamattigut pitaqallariktut taakkualu nunatarutausimajut ammalu gavamaqarnimit (Nunavut taimaittuuvuq) ammalu nangminiq gavamaqarnimit (Nunatsiavut taimaittuuvuq). Aajjiqatiqaqtut gavamaliriniimut kajusiniqaqtuq Nunavingmit ammalu Inuvialuit Nunangani asijjirutaularajaqtuq nunaqutigijaujumi.

Inuit aaqkimsimattiaqtunit ammalu turaangallariktunit Inuit Gavamatuqakkullu piliriqatigiittiaqtut nunamit nangminiaqtiulluti, aulattijulluti ammalu pijunnautinit tigumiaqtiulluti, kamagijaqtut Inuit qanuinnngittiarqarninginnik. Nunataanirmut ammalu nangminiq gavamaqarnimut angirutitaarnikkut, atiliuqsimajut angiqsimajut aajjiinngittunit kajusititaujarialingnik turaagaksaujunit ilaujulimaanut. Taakkua turaagaksat ilaqaqtut, aaqqigiaqsinimit inuusirmut qanuinnngittiarnimit ammalu kiinaujjattiarunnarnimit Inuit; pivalliatittinimit uumattiarinniqsanit, makimatitaugunnaqtunit nunalingnit; ammalu Inuit ilautitauniqsauluti Kanataup gavamalirijjusingani, inuusirmut ammalu kiinaujjanirmut avatingani pivaalliqittinirmut Kanatamiulimaanit (Nunaqaqqaqsima-julirijikkut Ammalu Ukiuqtaqtulirijikkut Kanatami, 2015).

Unuqtut pilirivviit atuni nunaqarviujunit ilauqatausuut aaqkisuinimit iglulirinirmuungajunit atuagarnik ammalu aulattinirmut iglulirinirmut piliriaksanit. Kanataup nigiani ukiuqtaqtunganillu sanasimaninga ammalu kajusititauninga inulimaanut ammalu iglulirijikkutigut iglulirinirmuungajunik, qimaaviillu ammalu iglugijaukaunnaqtunit. Taimaimmat, ilaannikkut, nunaliit Kanataup nigiani/ukiuqtaqtungani iglulirijikkut aulattiqatigiisuut Inuit nunalinginni.⁴ Nunaqarviujulimaanit, Inuit, kigliqaqtuti, ilauqataujut iglulirinirmut aulattinirmut ammalu/uvvaluunniit pivalliatittinirmut iglulirinirmuungajunit atuagarnik. Atuni nunaqarviujunit Inuit Nunangani, pitaqaunngiluarninganut ilautittingittuq Inungnit sanasimaninganut ammalu aulattinirmut iglulirinirmut ikajuqsunirmut makimatitaugunnaqtuni, iliqqusirminut naammagijaujunik pilirijjusiujumi aaqqigiaqsinirmut iglulirinirmut aniguqtaujunit. Inuit, nunami nangminiaqtiulluti, aajjiunngittunit piviqatitijunnaqtut piusivaalliqittinirmut uvvaluunniit ikajurnirmut iglulirinirmuungajunik nunalinginni. (Takulugu Uigunga 2 tukisigiakkanninirmut)

Aaqqigiarutiksaujut piusivaalliqittinirmut Inungnit iglulirinirmut aajjiijjaanngittuq tamainnut nunagijaujulimaanit. Atuni nunaqarviujut aajjiunngittut iglulirinirmut aulattinirmut, piliriarivaktanginnik ammalu kamagijarialinginnik (pijutigillugu piliriqatigiinniujut atuni aviktuqsimajuni aulattinirmut iglulirinirmut) ammalu turaangajunit iglulirinirmut pijaujarialingnik. Turaangallariktukut ammalu asijjiqtarunnaqtumit kiinaujaqaqtitaunikkut, Inuit qinirniqsaujut inungnit turaangajunik pijaujarialingnik unurniqsanillu iglulirinirmut naliiraarutiksaniit aksurunnginniqsauliqullugit iglulirijikkutigut igluqarnimit ammalu atuinnauttinirmut surasarainngittunit, uummaqutunit atunnginniqsaujunit ammalu iliqqusirminut naammagijaujunik iglunit. Inuit piliriaqaqsimajut nalunaiqsinirmut aajjiunngittunit pijaujarialingnik qaujimmattiarinirmut anginiqpaamit aktuiniqaqullugu kiinaujaqaqtitauniujut.

4 We Can Do Better: Housing in Inuit Nunangat (Piliriittarniqsajunnaqtugut: Igluliriniq Inuit Nunangani) (2017)

Iglulirinirmut pijaujariialit Inuit Nunangani pirjuarmarialuujut. Maliglugu 2016-mit naasaqtausimajunit, avvalliagit ungataanut (51.7 pusanti) Inungnit Inuit Nunangani inugialuaqtunit iglumiugatiingujut. Unurningit inugialuaqtunit Nunaqaqqaqsimanngittunut Kanatami 8.5 pusantiuq. Qaakkanniagut, 31.5 pusanti Inuujut Inuit Nunangani najuqtut angirrarijaujunik aaqqigiaqtaurjuarialingnik. (Tukisigiarutiksatsat pijaujariialingnik ilaliutisimajut Uigunga 3-mit)

Tuluqtarutausuut ammalu Aksururutaujut

Inuit Nunangani kiinaujjarninga nalunaiqtauvuq asijjiqtaqtumit kiinaujjanirmut piruqpallianingani, ajuqsaqtummarivanninnik, piqutiit pijittirautiillu akituninginni, ammalu nalimugiinngittunik kiinaujjanirmut piviqarniujunit pivaalliqittigajusuunit anginiqsanit nunaliujunit taikkualu piiqsinirmut sanajulirinirmut pitaqauqtunut. Tamanna, attiniqsammaringniglu inuit quttingningit, aksururutaummarivuuq unuqtunut nunalingnut angiglitirinasunnirmut iglulirinirmut naliiraarutiksant.

Inuit Nunanimaangani aksururnaqtuq naammaktunit kiinaujjarasuarnirmut ikajuqsunirmut akitujuutinut pijaujariialingnik tikiutinirmut nutaanit iglulirinirmuungajunik aksururutaunijunik ammalu nutaannuqtirinirmut pituqannuqpalliajunit iglunit. Taimainninganut, Inuit nunaqarvingit tatiqarniqsasuunguvut gavamakkunni kiinaujaqtaarnirmut.

Iglulirnirmut akingit quttiktummarialut. Iglumiugatiigit kiinaujjattianngiluarningit katiqasiutilugu nunalingnit iqqanaijaaqattiannginninga unuqtunit nunaliujunit tukiqaqtittivuuq iglumi nangminiqarniq uvvaluunniit atuqtuarnirmut atuinnaunngittuq inugiaktunut nutaanit aturnirmut niuvirnirmut aaqqisuqsimaqattaqtunit. Kinatuinnaq niuvirunnarularuni uvvaluunniit iglulirunnaralaruni, kiinaujjakkuviit iglumut atuqtuarutimit tunisiinnaujavannngittut ulurianaarutiqarnirmut (suurlu nunataarniq). Nalliukkumaaksat, atuinnaupka, akitujummarialuk qaujsaqtauninganut/niriugijauninganut ulurianaqtunik saqqijaarviunirmut nunalingnit ungasiktumiittunit Inuit Nunangani.

Pijutigillugu pitaqattiannginninga ingirrajulirinirmut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit Inuit Nunangani, nunalilimaakasat tikivviuqattaqtut qangatasuukkut ammalu aujakkut umiarjuakut pijittirautinut piqutinut ammalu inuit qangatasuukkuuqattarninginnut. Ingirrajulirinirmut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit pitaqaqtillugit, pituqammariujut ammalu naammangiluaqtut. Tamanna akituniqsautittivuuq turaangarutaunijunik pivalliatittinirmut, igluliriniq ilaulluni.

Akitummaringninga ingirrajulirinirmut, iglulirnirmut ammalu aulattinirmut ammalu aaqqiumatit-tinirmut akingit ukiuqtaqtumi aulaniqarasuarniit akitummarivuvut, piluannuqaqtumi inuunasuarnirmut ammalu nangminiqarasuarnirmut akinginnut. Qaakkanniagut, Inuit Nunangani silanga ukiukutaanguqattarninga ammalu niglasukutaqaqattarninganut, akitujunit uquusanirmut akiqaqattaqtuq ammalu surattiniqsauilluni igluqtigijaujunit. Inuunasuarnirmut akitummaringninga isumagiqasiutilugu ammalu kiinaujjattiannginningit unuqtut Inuit ilagiingujut, atuqtuarnirmut uvvaluunniit nangminiqarnirmut iglumit, ikajuusiattianngilluni, ajurnaqtuq.

Niglasungninga ammalu silaup asijjiqpallianinga turaangalirutaummarivuuq iglulirnirmut ammalu nappaqtirinirmut arraagup iluani. Piqutiit tikiatujariialit naittumit (aujaup qitiani tikillugu ukiaksaalisaaqtillugu) umiarjuat tikigunnarninginnik. Tikiutinasunnirmut umiarjuat ingirrarvik-sanginnik, piqutiit tikisaarijaujariialit taqqiit unuqtut sivuningani (suurlu, ukiaksaangulauqtumit/ukiungulauqtumit). Pijutigillugulu iglulirnirmut piqutiit niuviqtauvagiirriaqarningit aullaqti-taunnginninginnik, kinaujat ilisimajariaqarmijut taikani tikisaarijauliqtilugit. Qaujimmattiarinirmut atuutiqaqtunit iglulirnirmut, igluit iniksangita pivalliatitauningit ammalu tunngaviksangit pivagii-

jaqtauningit ukiaksaakkut kamagijaujunnaqtut igluliuqpallialirluti upirngaksaakkut piquitiit sivuningagut aujakkut/ukiaksaakkut tikilaurniqpata. Taimainninganut, taimaigajukpuq, igluit sanajaunasusut arraagunut marruungnut. Iglulirinirmuungajut kiinaujat tunijaugajusuungummata arraagutamaakkut aksururnaqtittijummariuvuq qaujimmattiarinirmit atuutiqarnirijanginnik kiinaujaqaqtittiniujut. (Ajjinnguangujuq tuluqtarutaujunut takujaujunnaqtuq Uigunga 4-mit)

Silaup asijjiqpallianinga aksurnarutaujunut ilaliutisimavuuq igluit sanasimaninginnut ammalu pivalliatittinirmut. Nunaup piujunniqpallianinga ammalu nunaup quanguninga marnguqpallianinga ulurianarutaujumariuvut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit saqqijaaqtunut ammalu kigliqaqtittikkanniqluni nunamit atuinnaujumit pivalliatittinirmut.

Aaqqigiaqsinirmit tukiliriingninginnik inulimaanut kiinaujaqaqtittinirmut ingirranuijunit igluliuqpallianiujumut ingirranuijunut aaqqigiaqsigajaqtuq atuutiqarnirijanganik igluliuqummut Inuit Nunangani. Piluannguqummit, pitaqariaqaqtuq asijjiqtaqtumit ammalu ungasiktumuungajumit angiqsimanirmit ajjigiinngitunit quttingniujunit gavamakkunnit. Maannaruluulauqtuq Kanataup gavamangata angiqsimaninga arraagunut qulinut Inungnut iglulirinirmut taikuuna kiinaujarnik atuqtuksanit 2018-mit piviqatittiniaqtuq Inuit katujjiqatigiikkunginnik ammalu gavamait asijjiirunnarluti aniguinasuarnirmit taassuminga aksururnaqtumit tagvani piviqarninginnik.

Iglulirinirmut atuagait ammalu piliriaksat isumaqasiutisimajarialiit akituniqsauninganut Inuit Nunangani turaangaqasiutijulimaanut suurlu igluliuqummut iniksanga, sanajauninga, aulatinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut, tikittigiqarninginnik, silaup asijjiqpallianinganut asijjiqatittinirmut ammalu, taimaigajaqaqtillugu, ilaqarialik angiqatigiinniujunit piliriqaqtinirmut qanuqtuunasugluti akikiniquasutittinirmut. Taakkua akituniqsammariujut taikkuninga qallunaat nunangani. Igluit iniksangit pivalliatitauningit, suurlu, aksururnaqtumit nunaqaqtillugit (ilaannikkut nuna aaqqigiaqtaugiasuuq), iliurainirmut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit imarmut ammalu kinaalungnut ammalu amigarninginnik nunamit atuinnaujumit qaangiutisaraijunnaqtuq \$200,000 nik ("Makimatitaugunnaqtuni Nunaliliurnirmut Nunatsiavut Nunalinginnik" Inungnut Iglulirinirmut Katimaniq 2016)

Tuluqtarutaurjuasuuq aaqqigiaqsinirmut iglulirinirmut aniguqtaujunit ammalu inuusirmut-makimautillu aniguqtaujunit, amigarjuarninginnik iglulirinirmut naliiraarutiksant igluqainnarunnarnirmut. Qajimmattiarinirmut iglulirinirmut naliiraarutiksant atuinnauningit igluqainnarinnirmut ajunnginnilimaangani atuqtauluni pimmarivuuq makimatitaugunnaqtuni iglulirinirmut. Naliiraarutiksalmat igluqainnarinnirmut atuinnaunngittut nunalilimaanit, taimaittuuvuq, unuqtunit nuna-liujunit, iglulirijikkutigit igluqarniujuq naliiraarutiksatuanguvuq. Ilaannikkut, imigarjuqaqtillugit, iglulirijikkutigit igluit atuinnautitausuut pilirijimmaringnut nuttiqattaqtunut Inuit nunalinginnut. Taimaak uqausiusimaninga unikkaaliamit taakkuninga Maligaliurvigjuarmi Katimajiralaanut Nunaqaqqaqsimajunut, taiguusilik We Can Do Better: Housing in Inuit Nunangat (Pilirittiariniquasujunnaqtugut: Igluliriniq Inuit Nunangani) (Maajji 2017), tamanna ilaqasiutivuuq inugialuarniuvagiiqtunik Inungnut taikani nunaliujunit. Ajjigiinngittut iglulirinirmut naliiraarutiksant suurlu iglugijaukaunnarunnaqtut ammalu ikajuqsuqtut igluit, akikijjuumijut nangminirijaujunut atuqtuarnirmut uvvaluunniit nangminirijaujut angirrarijaujut ammalu kuapatigit taimaittialliit nunaliit uumattiarinnimata, taikkuninga ikajurialingnik ikajurnirmut, taikkualu nuttiqpaliajut, nunalingmut. Nunaliit ajjigiinngittunit ammalu atuinnaqaqtunit naliiraarutiksant pivagiiqaqsimaniquasuvut pilirinirmut, ammalu aturnirmut, pivalliatittinirmut piviksaqarniujuunit.

Kiinaujat Atuqtuksat 2016-Mit/ Kiinaujat Atuqtuksat 2018-Mit Kanataup Gavamakkunginnit Iglulirinirmut Kiinaujaqaqtitaunirmut

Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit

Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit kiinaujaqaqtittilauqtut katittugit \$156.7 miliannik arraagunut marruungnut Inuit Nunalimaangani ikajuqsunirmut Inungnut iglulirinirmut; \$76.7 milian Nunavummut, \$50 milian Nunavingmut, \$15 milian Nunatsiavungmut, ammalu \$15 milian Inuvialuit Nunangani. Taakkua kiinaujaqaqtittiniit tunngasuktitalauqtut ammalu kiinaujaqaqtittilauqtut turaallariktut Makivik Kuapuriisakkunnut, Nunatsiavut Gavamakkunginni ammalu Inuvialuit Kuapuriisakkunginik pimmarilluni, pigiarngarutalauqtuq ilisaqsinirmut Inuit piliriaqarningit aulattinirmut igluliriniujumit nunaqutigijaujunit.

Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2017-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit

Kanataup Gavamanga ilisaqsilauqtut Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit kiinaujaqaqtittiniit pigiarutautinnalauqtut. Taimaimmat, Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2017-mit ilaqalauqtut qaakkanniagut \$4 piliannik kiinaujaqaqtittinirmut arraagunut qulinut (pigiaqtugu 2018/2019-mit), "sananirmut ammalu aaqqigiasinirmut iglulirinirmut, imirmik salumaqsaijjutiit pilirijutinginnit, aanniavingnit ammalu asingit nunalingnit nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit" Nunaqaqqaqsimaajut nunalinginnik. Kanata ilasigialauqtuq "aturunnarnilimaanginnik pivaallirutinit ammalu ungasiktumut makitatitassauninga taakkuninga angiqtaunasauqtunut kiinaujajarnirmut, kiinaujarnik sanirvainirmut nalunaiqtaugajaqtuq piliriqatiqarluti Nunaqaqqaqsimaajunit." Kiinaujarnik atuqtuksani 2017-mit uqausiulaurmijug \$300 miliannik ukiuqtaqtuup aviktuqsimaninganut, \$240 milian ikajuqsurutauniluni iglulirinirmut Nunavummi arraagunut qulinut.⁵ Taakkua kiinaujajarniit akinginnut nalimuktumit pitaqariaqanngittuq.

Kiinaujarnik atuqtuksanit 2018-mit, Kanata nalunaiqsilauqtuq Inuit taikanirmiutaujut Nunatsiavungmit, Nunavingmit ammalu Inuvialuit Nunangani tunijaugajaqtut katittugit \$400 miliannik taikanngat \$4 piliannik kiinaujaqaqtitaunijumit Nunaqaqqaqsimaajunut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit uqausiulauqtuq taikani Kiinaujat atuqtuksanit 2017-mit, arraagunut qulinut.

Taimaak saqqitauninga Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018 mit turaangallariktunit kiinaujajarnirmut inungnut, kanataup gavamangani kiinaujat atuqtaut-tiarniqsajut ammalu aktuiniqarniqsajut tunijautillugit Inuit katujjiqatigiikkunginnut ammalu gavamanginnut. Kamaqaqtummaringit piliriaqatut, iglutiinnaunngittunut sanajaujunut kisiani ajunnginninga Inuit piujuutinik kiinaujjarunnarninginnut ammalu inuusirmut aktuiniujunit turaangallariktumit, asijjiraksajunit kiinaujaqaqtittinik.

5 \$24 milian tunijaunaqtut Juukaanmut, ammalu \$36 milian Nunatsiarnut

Kajusitauninga Maannaujuq Kanataup Gavamakkunginnit Inungnut Iglulirinirmut Kiinaujaqaqtitaunirmut

Maannamut, kiinaujajarniit saqqiisimavuuq igluliuqtauningit 183-nik iglunit, ilaqaqtuni 15-nik Inuvialuit nunalinginnik (12-ngujuq pijariiqsimajut), 24-nik Nunatsiavungmit, ammalu 144-nik Nunavingmit. Tamanna ilaqaqpuq igluit ilangit nutaannguqtitauningit ammalu uummaqutinit atunnginniqaunirmut piliriangujunit. Kiinaujaqaqtittiniq turaangallariktumit aktuiniqaqtuq nunalingnik kiinaujanirmut qanuiliuratauunut ammalu ikajurniqaqtuq mikfigiaqtirinirmut inuusirmut ajjigiinnginnijunit. Suurlu, Nunatsiavungmit, marruungnik unuqtunit igluujunit sanajauvalliajut piviksaqaqtittiniaqtuq makkuktunut ilagiingujunut katingattiarunnarluti ammalu ulurianannginniqaqsaulluni qiturnganginnik aqsaqaqtanirmut igluksaqaqtannginnirmut pijjutiqlarluti. Nunavingmi, turaagaqaqsimallariktut iqqanaijaqsinnaarluti ilinniaqtitausinnaarluti ajurunniiqaqtittinirmut igluliuqtijunut. Taimaimmijuuq, 2017-mit, \$50 milian iglulirinirmut (Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit, qaakkanniagut \$25 milian tunijaujuq taikuuna Jaims Pai ammalu Kuapak Tarrangani pingasuu-liqqangajukkut angirutikkut) kiggaqtuilauqpuq \$27 miliannik kiinaujaliurnirmut nunalingni nangminirijaujunut. Inuvialuit nunalinginnik, 29-ngujut inuit igluqaqtitauttiaqsimaliqtut ammalu 18-ngujut 21-nik pilirijuuq kaantulaaktitausimaliqtut nutaanik igluliuurnirmut nunalingmiutaulluti ammalu Nunaqaqqaqsimajunut nangminirijauulluti.

Nunatsiavut

Nunatsiavungmit, Nunatsiavut gavamanga kamagijaqarunnaqtut pijaujarialingnik taikani nalunaiqtausimajunit 2012 Nunatsiavungmit Iglulirinirmut Pijaujarialingnik Qaujisarnirmut, taakkunungalu Nunatsiavut Gavamangata tallimanik angiqtaunasuaqtunik parnautinut tukimuarutaunasuktunut iglulirinirmut. Taakkua 74.3 pusanti igluit Nunatsiavungmit aangijuutinit uvvaluunniit mikijuutinit aaqqigiaqtaugiaqalauqtut, Nunatsiavut Gavamanga atuliqittijuuq turaangatitaujumit iglunit aaqqigiaqsinirmut piliriangujumit qaakkanniagullu qanuiliurariqtuksat turaangajunit tikiutinirmut akituluanngittumit uqquusanirmut ammalu igluit uummaqutinit atunnginniqaunurnannginnut. Suurlu, angigligiaqtirijut taassuminga kajusiniqattiaqsimajumit "Akituluanngittumit Uqquusarnirmut" sivulliqpaamik qaujisarutaulluni piliriangujuq atuinnaqtittinirmut uummaqutinit atunnginniqaunirmut qijuktuqtunik igarnik unurniqsanut iglunut pijarialingnut. Nunarjalirinirmut qaujisarniit pijariiqtausimaliqtut taimannik Nunatsiavut nunalilimaanginnik taakkualu atuutiqaqnaqtut igluit iniksanginnut pivalliatittinirmut sivuniksamit igluliuurnirmut nalunaiqsinirmullu tunngaviksaniit aaqquimajjutinit uvvaluunniit asinginnik sanajulirinirmut aaqqigiarutiksaniit pitaqariaqarmangaaq qaujimattiarinirmut makitatitassauninga sivuniksami nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit pivalliarutaujunut. Unuqtunit nutaanit, ilaakkuungajunit ammalu katinngauqtunit igluliuqtut ikajurnirmut ajjiunngittunit ammalu turaangallariktunut pijaujarialingnik Nunatsiavut nunalinginnik. Nunatsiavut Gavamanga piliritittijun-nalauqtut Inuit nangminirijanginnik 95 pusantipalungmut piliriangujunut pijariiqtaujunut taikani 2016-2017-mit igluliuurnijunit. Nunangmiutat Inuit iqqanaijaqtitaullauqtut ammalu ilinniaqtaulluti, pivaallirutaukkanniqtuni Nunatsiavungmut. Kanataup gavamakkunginnik Ministaujut ammalu inuit sivuliqtiit takujunnalauqtut aniguqtausimajunit taikani Inuit-Gavamatuqakktut piliriqatigiinnirmut katimajiralaat katimaniqaqtillugit Nain, Nunatsiavungmit Sitipiri 2017-mit.

Nunavik

Nunavingmi, Makivik Kuapuriisakkut igluliuqtingit kajusitittijut nutaanit atuqluti uuktuutiujumit sanaqattarnimit iglulirijikkutigut igluliuurnimit kiinaujjarasuarnati. Kiinaujat tunijaulauqtut Makivikkunnu kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit pijunnaqtittilauqtuq katujjiqatigiingujumit, pigiarutiqaqlutik kamagijaqarnimit 813-nik iglukiksaluarninginnut. Tamainnilimaanni, 144-nik iglunit sanalauqtut Nunavingmiunut ilagiingujunut tikittugu Nuvipiri 2017. Tamanna atausirmit taqqimmit sivurarutausimajuq niriugijaurngalauqtumit piviqattiangikkaluaqtillugit, arraagunut marruungnut taakkununga kiinaujaqaqtittinimit. Makiviup kiinaujjarasuanngettug igluliuurnimut uuktuutinga utiqtiivaktuq \$62,000-nik atuni igluliuqtaujumut Nunavimmi nangminirijaujunut ammalu ilinniaqtittiningit pivalliatittiningillu Inungnik qaujimmattiarutauvuq unulaattianit Inungnit iqqanaijaqtittinimit. Taakkua igluit aaqqigiarutauniaraluaqtillugit iglulirinimut aniguc-taujunit ilanginnut Nunavingmit ilagiingujunut, inugialuarniq taakkualu inuusirmut ammalu aanniaqarnangittulirinimut akaunngiliurutauvaktut kajusiinnaqtut.

Inuialuit Nunangani

Inuialuit nunangani, Inuialuit Kuapuriisanga (IRC) atuutiqaqtukkut kajusitittijut Inuialunnut turaangajunik iglulirinimut kiinaujaqaqtittinimit, katujjiqatiqarnikkut, taimaigiaqaqtillugit, Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkunginnik. 12-nik nutaanit iglunit sanasimattialiqut, inigijaullutik 29-nut inungnut. Inuialuit kampaningit piliriaqaqtut naukkulimaaq turaangarutaujunik Inuialuit iglulirinimut kiinaujaqaqtittinimit. Sanajut, Inuialungnut nangminirijaujuq sanasimaninganut ammalu aaqqisuinimut kampaniujut, atuinnauttittijut sanasimaninginnut piliriangujarialingnik ammalu Nappaq, Inuialungnut nangminirijaujut igluliuqtiit kampaninga, iglulinit sanalluti. Tamanna piviqaqttittijut Inuialungnit qaujimmattiararnimut kiinaujanimut pivaallirutiksats Inuialuit nunalinginniitauluti ammalu nunalingni ajurunniiqtittiluti, ilaqaqluni qassiuninginnik Inuialuit sanajulirijingguqtut, unuqsigiaqtitaluti. Tamanna pijunnaqtittingmijut atuliqttittinimit sanasimaninganut ilaliutisimajunit igluit iliqqusirminut naammagijauluti ammalu turaangattiarluti nunaliup avatinganut. Taakkua Inuialuit Kuapuriisanga aaqqigiasivalliajut iglunit ilaqarnimit surasarainnginnisaujunut piqutinit ammalu ilulinginnik suurlu igalaanit ammalu avaluksangit akingit takujauqsiutijunnaqtut Nunatsiarmit Iglulirijirjuakkut akinginnut. Maannaruluulauqtuq, taakkua Inuialuit Kuapuriisanga angiqsimalauqtut piliriaqarnimit pijainimit pituqarnik, najugaksaunngittunit iglulirijikkut igluqtinginnik aulataujunit Nunatsiarmit Iglulirijirjuakkunnt. Taanna qanuiliurartiksaq piujumit aktuiniqaqtuq aulattinimut ammalu aaqqiumattittinimut akinginnut turaangaqasiutijunut iglunut, nunaqaqtittilluni sananirmut nutaanit iglunit ammalu akikinnisauliqttilluni nunamit pivalliatittinimut akinginnit. Taimannit, Inuialungnut iglulirinimut kiinaujaqaqtittiniq ikajuqsuqtuq atuqtaujumajut turaagaksanit Ilangani 16-mit Kiinaujanimut Qaujisautinit Maligialingnik Inuialuit Kingulliqpaamit Angirutingani.

Aksururnarutaujut Turaangaqasiutijut Kiinaujarnut aqtuksanut 2016-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit Kiinaujaqaqtitaunirmut

Angijuutinit, turaangallariktunit Inungnut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittigaluaqtillugit Kanataup gavamakkunginnut maannaruluulauqtut arraagunit, kajusittinirmut taakkuninga kiinaujarnik amisunit aksururutiqaqsimajut. Turaangallariktut kiinaujat uqausiulauqtut Kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018-mit sukkaittumi tikiutinasuksimajut Inungnut iglulirinirmut kinguvangalirutausimalluti piujunniqtittiliqluni tamainnik atuutiqariaqarninganik taakkuninga kiinaujaqaqtittiniujunit. Angijuutinit, arraagunut unuqtunut sivuniangut parnaijarialiit ammalu pivagii-jarlutit iglulurnirmut Inuit nunalinginnik. Kiinaujaqaqtittiniq tikiutigialik Inungnut kinguvangangittumit qaujimattiarinirmut niriugijaujunut aniguqtauniaqtut tikiutijaugunnaraluarmangaat.

Qaakkaniagut, kiinaujat tunijauvaktut ajjigiingittukkut tunniqqusiarnirmut angirutikkut uvvaluunniit ikajuusiarnikkut angirutikkut, pijjutiqaqlutik kisunit aqqiksisimangmangaat kiinaujaqaqtittinirmut Inuit katujjiqatigiinginnut ammalu gavamanginnut. Inuit taututtamigut, turaangallariktut inungnut iglulirinirmut kiinaujajarniit kajusititaujarialiit ikajuusiakkut piviqaqtit-tijumit Inuit katujjiqatigiikkunginnik ammalu gavamanginnik naammaktumit asijjiigunnarluti, pitaqattiarluni ammalu takuksautittijumit. Tamanna ikajurniqarniaqtut qaujimattiarinirmut iglulirinirmut kajusititaujut tikiomagaluarmangaat pijaujarialingnik Inuit nunalinginnik.

Pitaqarunniqpallianinga Kanatami Nangminiqaqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma Iglulirijirjuakkut (CMHC) ikajuusiaksat Kanataup nigianut ammalu ukiuqtaqtunganut aulattinirmut maannaujuq iglulirijikkut igluqutinginnut aktuiniqaqsimmarrittut aqqigiaqsinirmut iglulirinirmut aniguq-taujunit Inuit nunalinginnik. Annguummatigiqarninginnut, Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaq-tumi iglulirijikkut asijjiunannnginniqsauniaqtut unurniqsanit igluqaqtittinirmut nutaanit kiinau-jaqaqtittinikkut. Kiinaujarnik atuinnaujuqannginniqsautuinnarialik aulattinirmut ammalu aqqiu-matittinirmut saqqijaaqtunut ammalu nutaanit iglulirijikkut igluqutinginnik, taimainninganut, iglulirijikkut kiinaujarninik turaaqatittiniqsautittituinnarialiit igluqutigijaujunut sanannginniqsauluti nutaanit. Kisiani, niriugijaujut marruiliqqangajukkut angirutini aqqiksisimaluti 2019-mit, Kanataup nigiani ukiuqtaqtunganilu aviktuqsimajut gavamaujut angiqsimajut piuqsuarnirmut ammalu angigligiaqtirinirmut nunalingni igluit qassiuninginnik nunaliquitiqarvinginnik. Kanataup nigiani ukiuqtaqtumillu aviktuqsimajut ikajuqsurunarmijut maannaujut igluqutigijaujut aqqi-giaqtaugiaqarninginnik. (Takugiarlugit tukisigiarutiksata ataniittut Kanatami Nunalinni Iglulirinir-mut Piliriangujumit ilagijaulaaqtut ilanginnut angirutinut Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi aviktuqsimajunit.)

Nunavut – Turaangallariktut Inungnut Kiinaujaqaqtitaunirmut Amigarijaujuq

Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu 2017-mit sanirvaulauqtut \$76.7 miliannik ammalu \$240 miliannik Nunavut Gavamakkunginnut iglulirinirmut Nunavummi. Taakkua kiinaujaqaqtittiniit atuinnauningit turaangalaunngittut Inuit katujjiqatigiinginnut nunavummi, kisanili, turaangallariktunit kiinaujaqtaarumangmijut ikajuqasiutinirmut kiinaujaqtaarninginnik Kanataup Gavamangani ammalu Nunavut Gavamakkunginnik. Nunavummi pijariaqarjuaqtillugit, kiinaujaqaqtitauniq ammalu nutaanit aturnirmut pilirijjusiqarialiit iglulirinirmut pijaujarialingnik amigarijaujunut takuqasiutilugu Kanatalimaaq. Maannaruluulauqtut Kanataup gavamakkunginnik kiinaujaqaqtitauniit ikajurniqarniaqtut kisiani, taimaak uqausiusimangmat Angajuqqaarijaujumut Nunavummi Iglulirijirjuakkunni, amigaujjillarittut tuavirnaqtumit ammalu angijumit iglulirinirmut amigarijauniujuq Nunavummi.

Inuit katujjiqatigiingit Nunavummi, ilaakkuungajukkut ajunnginniqaarninginnut ammalu sannginiqaarninginnut, kamagijaqarumallariktut iglunit amigarjuarninginnut Nunavummi Inungnut sanajausimajumit ammalu kajusititauluni, ungasiktumuungajumit “Akikijjuumijumit Igluqarnimut” piliriaksatigut. Saqqiinirmit uuktuutimit akikijjuumijumit iglunit nangminiqaarninginnut turaangajumit inungnut uvvaluunniit ilagiingujunut kiinaujaijarusituqaujukkut maannaujuq niuviaksauvaktunut akinginnut atuqtaujunannngilaq, aksurnarninganut ammalu piviksaqannginnimut. Ikajuqasiutinirmit iglulirijikkut igluqutinginnik atuinnaujunit taikuuna Nunavummi Iglulirijirjuakkutigut, taanna piliriaksaq kajusitittigajaqtuq akikijjuumijumit iglunit nangminiqaarninginnut Inuit nuttirunnarniarmata gavamakkutigut, nangminirijaujunut ammalu nangminiqaarninginnut atuqtaunirmit, upigusunniarmata nangminiqaarninginnut inungnut ammalu ilagiingujunut Nunavummi. Piliriaksaujuq ikajuutiqarajumijumit ammalu ajauqtuiluni iglunit nangminiqaarninginnut kiinaujaliunirmit ammalu iqqanaijaaqarnimut kiinaujaijannnginnisaulirluti Gavamaujut.

Tikiumanirmit atuqtaujumajut turaagaksanut, Akikijjuumijumit Igluqarnimut piliriangujuq arraagunut amisunut sanirvaigiaqarajaqtut gavama(kkut) kajusiniqattiaqullugu ammalu ikajurnimut nangminiqaarninginnut kiinaujaqatittinirmit piliriangujumit kajusitittinirmit. Qaujimmattiarikkanninirmit kajusiniqattinirmit ammalu makitatitassauninganut, akinginnut atuqtiqattiaqtunik iglulirinnimut ammalu kajusitittinirmit atuqtaujut pivalliarutaugajaqtut uvvaluunniit piusivaalliqtitaukkannirluti. Atauttikut, angigligiaqsimajumit pilirinirmit ajauqtuinirmit, ilinniaqatittinirmit ammalu kajungiqsainirmit sivulliqpaamit iglunit nangminiqaarninginnut pivaalliurutiksanut ammalu piviksaqarniujunut turaangaqasiutijunit iglumini nangminiqaarninginnut pivalliarutaugajaqtuq ammalu kajusititauluni.

Nunavut Tunngavikkut parnainirmit aaqqigiksuijugaqtut sivuliqtigijaulutik katujjiqatigarlutik Nunavummi Avittuqsimajumit Inuit Katujjiqatigiinginnik taakkua inuit pivallianinginnut kuapuriisaujut Nunavummi sivuliqtigijaulutik piliriangujumit kajusitittinirmit, ilagiqasiutitiluniuk pivalliatittinirmit kajusititauningata aaqqiksusimaningani. Piliriqatigiinningit Kanataup ukiuqtaqtungani ammalu Kanataup gavamanginnik taimaitaugajaqtuq ikajurnimut piliriaksaujuq kajusiniqattiaraluarmangaaq ammalu makitatitassauninganut.

Kanatami Iglulirinirmit Parnauti

Nuvipiri 22, 2017-mi, Kanataup Gavamanga uqalauqtut arraagunut qulinut, \$40 piliannik Kanatami Iglulirinirmit Parnautimit ikajurniqarajaqtumit angirraqannginniumit ammalu atuinnautitiniqsauluti ammalu piuniqsauluti iglugijaujut Kanatamiutanut iglutaarialingnut.

Piluannguaqtumit, taikuuna \$4.3-pilian Kanatami Nunalingni Iglulirinirmit Qanuiliurartiksakkut (CCH), Kanataup gavamanga ikajuqsurniaqtuq Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani sapujjittillugit ammalu sanatillugit makimatitaugunnaqtuni nunalingni tunngavijaqtunit iglulirinimuumajumit. Ilanginnik kikittisimaluti, Kanataup nigiani ukiuqtaqtumillu aviktuqsimajut akinginnik ajjinnik tunisigiaqatut kiinaujarnik nutaangajut angirutikkut, taakkualu Kanatami Nunalingni Iglulirinirmit Qanuiliurartiksakkut.⁶ Tamanna kiinaujat quttingninga pijunnaqsitittiniaqtuq kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani sapujjijunnarluti akilijunnarnimut kitillugit qassiuningit iglumiuqatigiit maannaujuq igluqaqtunut nunalingni iglulirijikkunnut kamagijaujunut Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajut ammalu ikajuqsuqtaujut atuqtaulaqsimagaluaqtunut Kanataup gavamakkungani piliriangujunit. Ikajuqsurniarmijumit aaqqiksinirmit ammalu nutaannuqtirinirmit saqqijaaqtunit iglunit, ammalu angigligiaqtirinirmit nunalingni tunngavilingnit iglulirinirmit.

6 Pigiarlugu 2018-2019-mit 2027-2028-mut, Ukiuqtaqtumi Iglulirinirmit Kiinaujat \$300 milian (\$24 milian Juukaanmut, \$36 milian Nunatsiarmut, ammalu \$240 milian Nunavummut) akingata ajjinnik tunisijuanngittuq.

Ilgijjaulluni Kanatami Nunalingni Iglulirinirmut Qanuiliuriarutiksami, Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani suliriraujarialit tamainnik naasautingit iglumiuatigiingujut maannaujuq ikajuqsuqtaujut nunalingni iglulirinirmut Kanataup nigiani uvvaluunniit ukiuqtaqtungani aviktuqsimajut unurunniqtitauvaallijjaannginninginni. Taimailinganganut, Kanatami Nunalingni Iglulirinirmut Qanuiliuriarutiksaq niriugijaujuq akikijjuumitittiinnarluni 330,000-nginniipaluktunut iglumiuatigiinut nunalingni iglumiittunit Kanatami.

Kanatami Iglulirinirmut Parnauti aaqqiksuisimangmijuq turaagaksarjuanit makuninga ilaqaqtutik:

1. angirraqannginniq nakatauluni 50 pusantimit;
2. pitaqarunniqtittinirmut uvvaluunniit miklgiatqiririrmut iglulirinirmuungajunik pijaujarialingnik 530,000 ungataanut iglumiuatigiiktunut;
3. sananirmut tisamaiqsurluti nutaanit igluqtunit taimaak sanajaularmata Kanataup gavamangata piliriaksangitigut 2005-mit 2015-mut;
4. aaqqigiaqsinirmut pingasuiqsuqtugu iglugijaujunit aaqqiktaulauqtunit taassuma ataagut Kanataup gavamangata piliriaksangitigut 2005-mit 2015-mut; ammalu
5. sapujjisimanirmut qaakkaniagut 385,000-nik iglumiuatigiinut asiujittailimallugit akikijjuumijumik iniksaminik

Kanataup Gavamanga angiqsimajut piliriqatiqarnirmut Nunaqaqqaqsimajunut sivuliqtunit aaqqisuiqatigiinnirmut pijarialingnik tunngaviqarluti iglulirinirmut parnautinit aaqqisqsimaniaqtunit tunngaviujunit nangminiq piliriaqarumanirmut, isumagijunnaiqatigiinnirmut, ikpigusuttiarnikkut, ammalu katujjiqatigiinnikkut.

Taimaak uqausiusimangmat Kanatami Iglulirinirmut Parnautimit, Kanata piliriqatiqattiaqtuq taakkuninga Inuit Tapiriit Kanatamikkunni ammalu inuit nunataarnirmut gavamanit ammalu katujjiqatigiingujunit taikuuna Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmut Katimajiralaakkut. Tamanna katujjiqatigiinikkut piliriangujuq ikpigusuttiaqtuq ammalu sannginiqsauliqtittijuuq Inuit–Gavamatuqakkut piliriqatigiinngit ammalu ikajurniqarniaqtuq tikiunanirmut taassumingassainnaq turaagaqaqtillugit miklgiatqiririrmut iglulirinirmut pijaujarialingnik Inuit Nunangani ammalu pivalliatittinirmut ungasiktumuungaajunit aaqqigiarutiksani Inuit inuusinginnut, piqqusinginnut ammalu iliqqusin-ganut turaangaluti. Pilirijusiujuq atuqtaujuq taikuuna Inuit–Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmut Katimajiralaanut taassumungalu Parnautimit saqqijaaqtittivuuq piliriarjangit taakkua Inuit katuj-jiqatigiingit ammalu gavamait kamagijaqarnirmut iglulirinirmut pijaujarialingnik nunalinginni.

Taukuuna Kanatami Iglulirinirmut Parnautikkut, Kanata angiqsimangmijuq piliriqatiqarnirmut asinginnik quttingniujunik gavamanit ammalu ajjigiinngitunit nangminiqaqataujunit atuutiqattiaqtumit atulitittinirmut angiqsimaniujunik aaqqisuqsimajunit Parnautimi. Tikiutinirmut atuqtaujumajut turaagaksanit aaqqigiaqsinirmut Inungnut iglulirinirmut aniguqtaujuq tukuliriiksiluni Kanatalimaami, ajjigiinngittunit piusiqariaqarniaqtut ammalu pilirijusirnik. Taamanna ilaqarialik qaujimattiariarnirmut taanna Kanatami Iglulirinirmut Parnauti ammalu Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti turaangaqat-tautiluti naammaktukkut. Tamanna aulaniqaqullugu, nangminiqaqataujulimaat angiqsimagiaqarajaqtut kajusiinnaqtumi pilirijusiujuq qaujisavallianirmut pivallianirjangani tamainnut turaangaqasiu-tijunut qanuiliuriarutiksani qaujimattiariarnirmut atuutiqattiaqtukkut atulititaugaluarmangaatta.

Kanata ammalu Inuit piliriqatigiiktut ikajurnirmut aulattinirmut inuit atuinnaqarviuninginnik taassumunga Kanatami Iglulirinirmut Parnautitigut kiinaujaqaqtitaunirmut.

Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti

Tauturruugaq

Tamainnik turaagarijaujuq taassumunga Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiujuq piusivaalliqittinirmut iglulirinirmut qanuinnirijangit Inuit Nunangani tumuaqatauluti qanuinnirijangit Kanatalimaamit. Ilagiarutauvuq maannaruluulauqtuq, turaaqtitauullariktunit Kanataup gavamangani kiinaujaqaqtitaunirmut tamanna pilisaqsivuuq kiinaujaqaqtitaugiaqallarinninginnik maungattiangajukkut ammalu akunniqsuqtukkut ammalu Inuit piliriaqariaqallarinninginnik aulattinirmut igluliriniujumit Inuit nunalinginnik. Kajusiniqattiarnirmut pivallianiujumit sanngijumit kajusiinnaqtumit turaallarittumit piliriqatigiijarialiit inuillu ammalu Kanataup gavamanga iglulirinirmut Inuit Nunangani. Taanna kajusiinnaqtumit piliriqatigiinniujuuq pimmarujuq qaujimmattiarinirmut pivaalirutaajut qilammiujukkut ammalu akunniqsuqtukkut kajusititaujunnarluti ungasiktumuungajumit, saqqiilirluni aanniaqanngittunit, pilirittiarunnaqtunit inungnit, ilagiingujunit ammalu nunaliujunit.

Taassumingassainnaq turaagaksaqaqtillugit piusivaalliqittinirmut Inungnut iglulirinirmut aniguqtaujuunit tikumajaujuq ilanganut, taikuuna Kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018 mit Inungnut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut. Ilsaqsinirmut Inuit isumaliurittianiqsaujunaqtut inungnuungajunik, Kanataup Gavamanga ammalu inuit katujjiqatigijaujut sannginiqsauliqtitikkannirumajut Inuit nangminiq piliriaqarumaninginnik ammalu ajurrunniirningit iglulirinirmut qanuiliurirutinit ataani nalunaijaqsimajunit.

Piusivaalliqittinirmut ammalu kajusitittinirmut aniguqtaujuunit atunnginiqsaugiaqalirajaqtut iglulirijikkutigit uvvaluunniit inulimaanut igluqaqtittinirmut ammalu unurniqsaulirluti akikijuumijut asingaanginnik, ilagijauluni akituluangittut nangminirijaujuunit atuqtuarnirmut, iglumit nangminiqarnirmut ammalu inigijaukainnasuumit ammalu ikajuqsuqtunit iglunit. Kajusiniqattiarnirmut pivallianiujumit piusivaalliqittiniarmijuuq ammalu kajusiinnaqtumit katujjiqatigiinirmut ajurrunniqsatittinirmut ammalu nutaanit aturnirmut ammalu qaujisarnirmut qaujimmattiarinirmut Inuit ikajuutiksaqaraluarmangaatta pivalliatittinirmut kajusiniqattiaqtukkut ammalu iliqqusiminut naammagijaujunik iglunit, turaalirutaaluni igluqariaqaluarunniiqittinirmut tamainnit.

Tikumanirmut tauturruugarijaujumit Parnautimi atuutiqattiaqtunit piliriqatigiiriaqarniaqtut ammalu katujjiqatigiilutit gavamaup quttingniliriilimaanginnik. Tamanna ilaqarajaqtuq katujjiqatigiinniqaunirmut ammalu piliriqatigiinniqaunirmut naammaktunit Kanataup nigiani ukiuqatqunganiillu aviktuqsimajut gavamanit taimaittut, taimainginnarniaqtutiglu, pimmarujuunit piliriaksaqaqtut ammalu kamagijaqarialiit piusivaalliqittinirmut Inungnut iglulirinirmut aniguqtaujuunit.

Niriugijaujut Aniguqtauniaqtut

Parnautiujuq aaqjksuivuuq iluliqattiaqtumit, Inungnut turaangajumit pilirijjusiujuunit tikumanirmut taassumingassainnaq tauturruugarijaujumit ajjigiinngittukkut qanuiliurirutiksalluatakkut tamakkununga turaangalirutaaluni:

- Ilsaqsinirmut piliriaksarijaujumit Inuit katujjiqatigiikkunginnut ammalu gavamakkunginnut piliriarijauulluarluti kamagijaqarnirmut iglulirinirmut pijaujarialingnit Inuit nunalinginnik
- Turaallariktut ammalu kajusiniqattiaqtumit Kanataup gavamanganit kiinaujaqaqtuniq aaqjksuqsimajukkut tuniqqusiarnaqtukkut

- Aaqqigiaqsimajumit, asijjirunnaqtumit, taimaigiaqqtillugulu, turaallariktumit atuinnaqarviunirmit piliriaksanut turaangajunit igluqariarunniirnimut, ammalu turaangaqasiutijunit nunaliit atuqpektangit aulajunnaqullugit pivalliatittinirmut
- Unuqsivaalliqittinirmut ammalu aaqqigiaqsinirmut igluit piuninginnik inugialuarunniirluti ammalu igluit qassiuningit aaqqigiaqtaurjuariaqarunniirluti
- Anglilitirinirmut iglulirinirmut naliiraarutiksaniit Inuit nunalinginnik akikijjuumijuniglu atuqtuarunnarnirmut ammalu nangminiqarnirmut, iglugijaukaunnaqarunnaqtunit ammalu ikajuqsuqtunit iglunit atunnginniqauniarmata iglulirijikkutigut igluqannginniqauniarmata ammalu saqqijaaqtittinirmut makimatitaugunnaqtuni kiinaujajjanirmut ammalu igluqainnarnirmut
- Atuutiqattiaqtukkut gavamauqatigiinngittut katujjiqatigiinngit
- Atuutiqattiaqtukkut qaujisarnirmut ammalu nutaanit aturnirmut, ammalu kiglisiniaqtaunikunit nuattinirmut

Qaujimattiarinirmut aktuiniuniaqtut tauvungalimaaq maannaruluulauqtuq ammalu sivuniksamit Inungnut iglulirinirmut kiinaujaqatittinirmut, Inuit ilautitaunginnarialiit kajusittinirmut kiinaujarnut ammalu iglulirinirmuungajunik isumaliurinirmut Inuit Nunangani. Piviksaqatut ilasigiarnirmut Kiinaujarnik atuqtuksanut 2016-mit ammalu Kiinaujarnik atuqtuksanut 2018-mit turaallariktumit kiinaujaqatittinirmut ammalu kajusittinirmut pilirijjusirnik pivalliatittinirmut kajusiinnaqtumit iglulirinirmut kiinaujaqarnirmut ammalu kajusittinirmut uuktuutimit Inuit katujjiqatigiikkunginnik piliriqatiqallattaarluti, piviksauvuq aulattijunnaqtumit atuutiqarniqsaujunit, iluittuulingajumit pilirijjusirmit iglulirinirmut tuavirnaqtulirinirmut Inuit Nunanganit maannaujuq sivuniksamullu. Taanna pilirijjusiujuq ilasigsigajaqtuq turaangallariktumit nangminiq piliriaqarumaningit inuit aulattinirmut ammalu pivalliatittinirmut iglulirinirmut Inuit Nunangani. Inungnut turaangajumit iglulirinirmut kiinaujarnik tuniqqusiarnirmut pimmarigajaqtuq aaqqigiaqsinirmut ammalu kajusittinirmut iglulirinirmut aniguqtaujuq Inuit Nunangani. Tamainnit, piliriqatiqallarillutik Inuit katujjiqatigiinnginnik pivalliatittinirmut iglulirinirmuungajunik atuagarnik ammalu piliriaksanit qaujimattiarirutauniaqtuq kamagijaqarniqsauninginnik Inuit pijarialinginnik.

Unuqsivaalliqtitauluti akikijjuumijunit iglulirinirmut naliiraarutiksaqtaqarluni Inuit nunalinginnik pimmarivuuq makitatitassauninganut iglulirinijuuq ungasiktumuungajumit. Tamanna katujjiqatigiinngit pilirijjaujarialik ilauqataujulimaanut tuluqtarutausuunit pitaqannginniqaunirmut nangminiq igluqarnirmut ammalu akikijjuumilirluti iglulirinirmut asingaangit atuqtaujunnaqtut suurlu akikijjuumijunit nangminirijaujumit atuqtuarinirmut ammalu kuapatigut iglulirinijuuq. Ikajuqsuqtunit ammalu iglugijaukaunnaqarunnaqtunit naliiraarutiksaniit pitaqarniqsauluni pimmaruniarmijuuq taikkununga asiagunгааq igluqakainnariaqarniaqtunut sivumuaqpalliasinnaat igluqainnarnirmut.

Anglilitirinirmut nutaanit aturnikkut iglulirinirmut pilirijjusiujuq Inungnut ikajurniqarniaqtuq igluit iliqqusirminut naammagijauluti ammalu makimatitaugunnarnirmut. Atuutiqattiaqtukkut, piliriqatigiinngit qaujisarnirmut maannaruluulauqtuq piuniqpaanit pilirijjusiujuq ikajurniqarniaqtuq iglulirinirmut tikiuattiarluni Inuit pigiaqatqanginnik. Qaujjaunikunit tunngaviqarnirmut qaujisarnirmut pijunnaqtittiniaqtuq uukturaqtauninga ammalu qaujsaqtauninga tikitijaujumajunit ammalu atuqtaujuumajut turaagaksanit Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimit ammalu atuutiqattiaqtukkut atuliqtitauuningani.

Pimmarialuuvuq Kanataup gavamanga ammalu Inuit katujjiqatigiingit ammalu gavamaujut piliriqatigiittiarlutit Kanataup gavamakkungita iglulirinirmuungajut atuagangit ammalu piliriaksangit turaanganiqsauluti ammalu kamagijaqarniqsauluti Inuit pigiaqaqtanginnik. Inuit ammalu Kanataup gavamangani katujjiqatigiiktut piliriqatigariaqarniarmijut Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi aviktuqsimajut gavamaujunit asinginniglu katujjiqatigijaujunik Parnauti kajusititauttialuarmangaaq. Tamanna piliriqatigiinniujuq ikajurniqarniaqtuq nalunaiqsinirmit naukkut katujjiqatigiigiqarmangaat ikajurniqarnirmit atuliqtitauttiarninganut Inuit Nunangani Iglulirinirmit Parnautiujuq saqqijaavagiiq-tunit piliriqatigiinniujuq ammalu iglulirinirmit piliriaksaujut atuagaujullu atuni nunaqarviujunit Inungnut aktuiniqaqtunit.

Unuqtunit Kanataup gavamanga ammalu Kanataup nigiani/ukiuqtaqtungani aviktuqsimajunit qanuiliurartuksanit kajusititaujunit uvvaluunniit maannaruluulauqtuq uqausiulauqtut kasuumaniqaqtut iglulirinirmit Inuit Nunangani taimaittuuvut, atauttikkuq, ikajurniqarunnaqtut iluittuuligajumit piliriniqarnirmit aqqigiasinirmit inuusirmuungajunik kiinaujanirmit aniguqtaujunnaqtunit ammalu inuusittiarinnirmit Inungnut. Qanuiliurartuksat kajusiniqattiarngit turaangallariktukkuq uvvaluunniit turaangallarinnigittukkuq aktuiniqarniaqtut kajusinirijanga taassuma Inuit Nunangani Iglulirinirmit Parnautiujuq. Uuktuutiujut:

- Kanataup Gavamangata angiqsimaniga puvalunnaqtuqarunniiqittinirmit Inuit Nunangani tikiglugu 2030 kajusiniqarniaqtuq kisiani iglulirinirmit qanuinnirijangit Inuit Nunangani piusivaalliqtitaukpata.
- Kanataup uqausiriratalauqtanga ajuqsarunniqpaalliqittinirmit parnautinga “Opportunity for all” (Piviqatittinirmit Tamainnut) turaaqtuq 650,000-nik Kanatamiutanit ajuqsarunniq-tittinirmit tikiglugu 2019. Inungnut ajuqsarunniqpaalliqittiniq ikajurniqarunnaqtuq, ilangani, igluqarunnarnirmit, Inungnut ilagiingujunut.
- Kanataup “Reaching Home” (Tikiutinirmit Angirramut) angirraqaqnginnirmit parnautinga ikajuqasiutigunnaqtuq taassuminga Inuit Nunangani Iglulirinirmit Parnautingani asinginnillu iglulirinirmuungajunit qanuiliurartuksanit.
- Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit nutaangujut kiinaujaqaqtittiniujut \$161.2 miliannik arraagunut tallimanut Inungnut turaangajumit Nunaqaqqaqsimajut Ajuqarunniqsaqtitauni-nginnut ammalu Iqqanaijarnirmit Pilimmaksainiq pimmariumit, piujumit aktuiniqarunnaqtuq Inuit iqqanaijaaqarniarmata iglulirniirmit ammalu turaangaqasiutijunut iqqanaijaanut Inuit Nunangani.
- Taanna Inuit Ilinniasaalinirmit ammalu Pairivingmut Aqqiktausimangit, uqausiulauqtuq Sitipiri 2018-mit, turaangaqasiutijullu kiinaujaqaqtitauniit tikiglugu \$111 milian arraagunut qulinut, ikajurniqarniaqtuq angajuqqaarijaujut ilauqataugumajut ajuqarunniqsanirmit uvvaluunniit iqqanaijaaqarnirmit iglulirinirmit nuqqangataungillut pairijiksakinnirmit.

Kajusiniqattiaqullugit kasuumaqataujut qanuiliurartuksaujut, ilaujulimaat aqqiksuigiqarniaqtut aksurnirijanginnik ajunnginnilimaanginnik ammalu pivallialuti taimaigiqarninginnut atuliqtit-tinirmit taassuminga Inuit Nunangani Iglulirinirmit Parnautiujuq.

Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimut Qanuiliuriarutit

1. Qaujisarluti atuutiqarninga maannaruluulauqtuq kiinaujaqaqtittiniujunut iglulirinirmut Inuit Nunangani

Taimaak uqausiuqqaummat, taikuuna Kanatami Kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018 mit, kiinaujaqaqtittillariliqtut Inuit Nunalimaanginnik ikajuqsunirmut Inuit igluqariaqarninginnik turaaqtitauulluni Makivik Kuapuriisakkunnu, Nunatsiavut Gavamanganut ammalu Inuvialuit Kuapuriisakkunnut ammalu turaaqtitauullarinngittukut Nunavut Gavamakkunginnut. Turaangallariktunit kiinaujaqaqtittinirmut atuinaqtaqalaunngittuq taikuuna Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu 2018-mit Inuit katujjiqatigiikkunginnut Nunavummi. Inuit uqaqsimaqut aaqqigiaqsinirmut ammalu pitaqainnaqtittinirmut iglulirinirmuungajunik aniguqtaujuunit Inuit Nunangani, pimmaruijunik maungattiangajunit ammalu akunniqsuqtunit kiinaujaqaqtitaularialiit. Ilakkannirlugu, aktuinirijangit qanuiliuriarutaujunut turaangajunut iglulirinirmut naliirarutiksaqakkanninirmut ammalu makitatitassauninganut ungasiktumuungajumit pijjutiqaqpuq maungattiangajunit akunniqsuqtunut kiinaujaqaqtitaunirmut iglulirinirmut amigarijaujunut Inuit Nunangani ammalu Kanatalimaamit. Qaakkanniagut, atuutiqarniqpaangujut kiinaujaqaqtitauniit taikkuangujut isumaqasiutijunit akituniquauninginnik iglulurniq ammalu aulattinirmut aaqqiumatittinirmillu Inuit nunalinginnik.

Maannaruluulauqtuq ammalu maannaujuq Kanataup gavalangata kiinaujaqaqtittininga iglulirinirmut Inuit Nunangani aktuiniqammaringniaqtuq piusivaallirutaujuni iglulirinirmut aniguqtaujuunit. Taakkua \$400 milian turaaqtitaujut kiinaujaqaqtittinirmut arraagunut qulinut uqausiulauqtut taikuuna Kiinaujarnik atuqtuksanit 2018-mi, kiinaujaqaqtittinirjuanguvuq, unuqtukut, piviqatittiniaqtuq inungnik atuutiqattiaqtukut parnaijunnarniarmata atuliqtitlutiglu Inungnut turaangajunik iglulirinirmut pivalliatittinirmut nunaliujuni. Kisianili, aksururutaujut suurlu kinguvangajut ammalu ajjigiinnginniujut kiinaujaqaqtittinirmut, ikajuqsurniq aulattinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut kiinaujarnik ammalu amigaluarninginnik kiinaujarnik tunisinirmut Inuit katujjiqatigiinginnut Nunavummi kamagijaujaujariaqarniaqtut kiinaujaqtaarviujut atuutiqattiaraluarmangaat ajunnginnilimaanginnik ammalu turaagaksat nalunaiqtausimajut Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimi tikiutijaujunnaraluarmangaatta.

Ungasiktumuungajukut tautulluni iglulirinirmut amigaluarunniiqtittinirmut Inungnut Inuit Nunangani, aktuininga maannaruluulauqtuq, turaangallariktunit kiinaujaqaqtitaunirmut qaujisaqtauariaqatut ikajuqataujunut kiinaujaqaqtitauniujunit pivaallirutauiinnaralingnik Inungnut, suurlu qanuittuuiinnarink turaangallariktunit uvvaluunniit turaangallarinnittunit kiinaujaqaqtittinirmut taikuuna Kanatami Iglulirinirmut Parnautikkut ammalu naliannituinnaq Kanataup nigiani uvvaluunniit ukuiqtaqtungani aviktuqsimajunit kiinaujaqaqtittiniujunit. Pimmariuniarmijuuq qaujisarnerimut atuutiqarnirijangit atuinnaqarviunirmut ammalu kajusititauninga kiinaujat Inuit Nunangani isumagiqasiutilugu pilluarnik Inungnut atuqtaujumajut turaagaksanit turaangallariktumit ammalu atuinnaqarviunirmut Kanataup gavamangani iglulirinirmut kiinaujarnik. Ungasiktumuungajuq kajusititauttiarninga tunngaviqatuuq qaujimmattiarinirmut maungattiangajut kiinaujaqaqtitaualuti amigannittunit ammalu atuutiqattiaqtukut kujusititaualuti naammaglutilu.

Qanuiliuriaruti 1: Qimirruarnirmut maannaruluulauqtaq ammalu maannaujuq Kanataup gavalangata kiinaujaqaqtittininga nalunaiqsinirmut amiakkunit ikajuqtainirmut pijaujarialingnik tikiunanirmut taassumingassainnaq turaagaqaqtillugit iglulirinirmut amigaksiluarninginnut Inuit Nunangani ammalu Kanatalimaamit. Tamanna ilaqarniaqtuq kamagijaqarnirmut qanuittuuiinnarink aksururutaunirmut atuinnaqarviunirmut ammalu kajunngutitauninginnut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittiniujunit, taakkuninga ilaqatunni kisiani taakkuatuangungittut:

- Turaangallariktumit atuinnaqarviunirmut Kanataup gavamakkunginnik kiinaujarnik Inuit Nunalimaangani
- Kinguvangangittumit tunisinirmut Inungnut iglulirinirmut kiinaujarnik
- Ajjigiinnginniuunit tunisinirmut Inungnut iglulirinirmut kiinaujarnik, ammalu
- Aulattinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut kiinaujat.

2. Aaqqiksuluti ungasiktumuungajumit parnautimit Kanataup gavamakkunginninngaallattaaqtumit iglulirinirmut kiinaujaqaqtitaunirmut Inuit Nunangani

Qaakkanniagut pimmaruujunut maungattiangajunut ukunniqsuqtunut kiinaujaqaqtittinirmut, turaangajumit atuinnaqarviujarialiit ungasiktumuungajumit, arraagunut unuqtunut, pitaqattiaqtumit iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut aaqqigiarutiksajut Inuit Nunangani iglulirinirmuungajunut aniguqtajut kajusiniqat-tiarniarmata. Parnautiup ilulingit, ilagillunig it kiinaujaqariaqarninga, taikangaaniaqtut maannaruuluaqtumi ammalu maannaujuq kiinaujaqaqtitaunijunit suurlu taikuuna Kanatami kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit ammalu nalunaiqtausimajut amigarijaujut kiinaujaqaqtitaunirmut kajusittinirmut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut qulaani taimaak nalunaiqsimajut. Pijjutigillugu qaujisaqtauninga Qanuiliurariuti 1-mit qulaani, niriugijaujuq turaangallariktunit kiinaujaqainnariaqalaaqtut arraagut qulit ungataanut, Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit, kiinaujarnik amigarijaujunut amiakkunut, pivalliatittinnanirmut, inugiarningita unuqsivallianninginnut ammalu nangminiq piliriaqarumainnanirmut kajusittinirmut uktuutimit Inungnut iglulirinirmut.

Akuniuninga, niriugijauninga ammalu asijjirunnarninga kiinaujaqaqtitaunirmut ikajuusiakkut kiinaujakkut aaqqiqsuqsimajut piviqatittiniaqtut kamagijaqarniqsajunnarnirmut ammalu kiinaujaqaqtittinirmut Inuit gavamanginnik ammalu katujjiqatigiinnik iglulirinirmut makitatitassauninganut, iliqqusirmut naammagijauningat ammalu ajjigiinngittunit iglulirinirmut naliiraarutiksaqarnirmut.

Inuit qaujimanipaaungujut qanuq turaaqittinirmut kiinaujarnik naukkut pijaugiaqallarimmangaaq, tunngaviqarluti ajjiunngittunit pijaujarialingnik aviktuqsimaniujunit Inuit Nunangani. Atuinnautittinirmut kiinaujarnik turaangatitauluti inungnut atuqtaunikuuunit aksurnaqttunit Kanataup gavamakkunginnik iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut Inuit nunalinginnut tikiumajunit ajjigiiktumit uvvaluunniit naammak-tukktut. Ikajurniqarmijuq iglulirijikkutigtuq igluqannginniqsauliniarmata, akikinniqsaulirluni ungasiktu-muungajukktut ammalu turaangaqasiutijut pivaallirutiksats Inuit nunalinginniiniarmata.

Pimmariuvuq qaujimanirmut iglulirinirmut pivalliatittiniq tunngaviqatuuq unuqtunit asinginnik turaan-gaqasiutijunit ilagijaulluni nunaup pivalliatitauninga ammalu pivagiijaqtauninga, ingirrajuliriniq, imaq ammalu kinaaluk, uummaqqutuliurniq asingillu. Turaangallariktukktut atuinnaqarviuningit Inungnut piliri-aksanut ikajuqsuqtunut turaangaqasiutijunut nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit, taimaigunnaqtil-lugu, uvvaluunniit katujjiqatigiinnik ajjigiinngittunit kamagijaqaqtunit piliriqatigiiktunut turaangaliru-tauniaqtuuq aaqqigiasinirmut ammalu piuniqsanit sanasimajunit ammalu kajusititaujunit iglulirinirmut piliriaksanit tamainnik. Turaangallariktumit piliriqatigarnirmut Inungnit turaangaqasiutijunut piliriaksanut ammalu atuagarnut ikajurniqarunnaqtuuq nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit piliriangujut, piluan-guaqtumi, isumaqasiutiluti pijaujariaqallariktunit Inuit nunalinginnik ammalu aksururutaullariktunit ammalu tuluqtarutaujunit aaqqigiasinirmut Inungnut iglulirinirmut aniguqtajunit.

Qanuiliurariuti 2 a): Sivumuarutaulluni Qanuiliurariuti 1-mut, aaqqiksuinirmut Kanataup gava-mangani Inuit Nunangani iglulirinirmut ikajuusiarnaqtumit; ungasiktumuungajumit, makimati-taugunnaqtuni Inungnut iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmut tamakkuninga tunngaviqarluni:

- Turaangallariktumit Inuit atuinnaqarviuningit, pijunnarluti, Kanataup gavamakkunginnik iglulirinirmut kiinaujarnik
- Akuniuninga, niriugijauninga ammalu asijjirunnarninga
- Inuit nangminiq piliriaqarumaningit

Qanuiliurariuti 2 b): Nalunaiqsinirmut Kanataup gavamakkunginnik piliriaksanit ikajuqsuqtunit iglulirinirmut turaangajunik nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit pivalliatittinirmut atulijaujunit atuinnaqarviuniqsauliqullugit Inuit, taimaigiaqaqtilugu, ammalu aaqqigiarutauluni katujjiqatigiinningit kamagijaqarialingnut pijunnariqaqtunut.

3. Piusivaalliqtitauluni qaujisarniq, nutaanit aturnirmit ammalu kiglisiniarnirmit

Kajusiniqattiaqullugu Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnauti, pimmariauniaqtuq piliriqatigiittiarnirmit pivalliatittinirmit makimatitaugunnaqtuni ammalu iliqqusirminut naammagijaujunik igluit sanasimaninginnut, atuttiarnirmit saqqijaaqtunit ammalu sivuniksamit qaujisarnirmit ammalu nutaanit aturnirmit piliriaksanit ammalu qanuiliuriarutiksanit ajjigiinngittunit quttingniliriingujunit gavamanit.

Maannaujuq, nutaangujut aturunnaqtut iglulirinirmut sanasimaninginnut atuinnauliqtut, ilaannikkut pivalliarutaulluti ammalu qaujisaqtausuungulluti qassiinnarnut. Angigitiririrmit pivalliatittinirmit taakkuniga asingillu aviktuqsimajuni pivalliarutausimajunit ammalu qaujisaqtaunikunit sanasimaninginnut qaujimattiariarniqsaujutauniaqtuq makitatitassauningit ammalu naammanniqauninginnut igluliuqtaujunut Inuit nunalinginnik.

Inuit Nunangani kigliqaqtunit, kisiani kajusiniqattiaqtunit iglulirinirmut piliriaksaqtaqaqtuq ajjigiinngit-tukkut suurlu qanuqtuurnikkut parnainirmit (nunalingni tunngaviqaqluti), iglulirinirmut aaqkisuqtauvalliujuq ammalu igluliuqtaunikunit, nangminiqatitunirmit ammalu atuqtaqtiunirmit ilinniaqtitaunirmit, ammalu nunalingni tunngaviqaqluti qaujisarnirmit. Taakkua piliriaksat ilaqaqtut qaujisaqtunit, atuagaliuq-tunit ammalu nunaliujunit. Kisianili, qaujisaqtaunikuuttiaqattanngittut ammalu titiqtauttiaqsimavannati, ammalu inulimaanut tukisigiarutiksats taakkununga atuinnauttiavannngittut. Qaujimattiariarnirmit tamanna qaujimajaujuq ammalu atuqtaujut asingnut qaujijauninga pimmaruuvuq aaqqigiaqsinirmit ammalu kajusitittinirmit iglulirinirmut aniguqtaujunik.

Qaakkanniagut, turaarutauttiaqtukkut ammalu parnainirmit qaujisarniq, sannginiqsauliqtitittinirmit saqqijaaqtunit titiraqsimajuni qaujisaqtaunikuni ammalu aaqqigiaqtauluni Inungnut turaangajunut pijaujarialingnik pimmariauniaqtut qaujisarnirmit maannaujuq Kanataup gavamakunninngaaqtut kiinaujat qanuq tikiumatittingmangaat saqqitaujumajunit.

Qanuiliuriaruti 3 a): Kajusitittiluti aviktuqsimajunit pijaujarialingnik qaujisarnirmit arraagu sivulliqpaangani Parnauti atuliqtitauliqa, uvvaluunniit qilammiulaakkut, pivalliatittinirmit qaujisaqtausiqtaugunnaqtunit ammalu turaaqtititiniqsunirmit kiinaujarnik ajjiunngittunut aviktuqsimajunit pijaujarialingnut

Qanuiliuriaruti 3 b): titiraqtauluti, qaujisaqtauluti, ammalu tunniqsqtauluti tukisigiarutiksats kajusiniqattiaqsimajunut ammalu nutaanit aturnirmit iglulirinirmut ammalu ikajuqsunirmit qaujimajaujunit tauqsinirmit ammalu katujjiqatigiinnikkut iglulirijinit aulattijujunit ammalu qaujimajitarnik.

Qanuiliuriaruti 3 c): Aaqkisuiluti, kiinaujaqaqtittiluti ammalu atuliqtitiluti Inuit Nunangani Iglulirinirmut Qaujisarnirmit Parnautimi. Parnautiup pijjutigigajaqtanga ikajurnirmit atuliqtititauninginnut qanuiliuriaruti 3 a) ammalu 3 b) qaujisasinnaat pivallianiujuq iglulirinirmut kiinaujaqaqtittinirmit Inuit Nunangani ammalu kamagijaqanirmit qaujisarnirmit amigarijaujunik.

4. Iglumiuqatigiit inugialuarunniiqtitaluti ammalu iglulirijikkut iglunginnik atunnginniqsaulirluti akituluangittunik iglulirinirmut naliiraarutiksaqtaqarluni ammalu igluliriniq piuninga aqqigiaqtauluni

Igluqaqtittiinnarniq pimmaruqatauvuq makimatitaugunnaqtunit iglulirinirmut, kisiani tamainnik naliiraarutiksatsat igluqaqtittiinnarnirmut nunalilimaanit atuinnaunngittut, piluaqtumit iglugijaukaunnarunnaqtunit ammalu ikajuqsuqtunit iglunit, nangminirijaujut igluit (akikijjuumijut nangminirijaujut uvvaluunniit atuqtaqtaujunnaqtut) ammalu kuapatigut.

Unuqtunit Inuit Nunangani nunaliujunit, inulimaanut iglugijaujunnaqtut naliiraarutiksatuangujuq Inungnut. Asinginnillu, tamanna turaangalirutaunnaqtut akitujummariuninganut igluliriniq ammalu aqqiumatittinirmut iglunit kiinaujjattiannginniumut ammalu ajuqsuqtaumariuqattarningit Inuit. Iqqanaijaqtittijup akikilligiasimajukut igluqaqtittininga atuinnautinnariaqarmijut kisiani atuinnauvaktut inungnut nuttiqtunut nunaliujunut, nunalingmiutaunngittunut. Qaakkanniagut, amigaksillariktut iglugijaukaunnarunnaqtunit ammalu ikajuqsuqtunit iglunit aksururutaalikannisuut taikkununga iniksaqakaunnarialingnut taikkualu aanniqsuqtaunirmut qimaajunut.

Taimaippuq, iglunit niuviaksarijaujunit amigarijaujut Inuit Nunangani, piluannguaqtumit anginiqsanit nunaliujunit. Nangminirijaujumit (atuqtaunirmut/nangminiqarnirmut) niuviaksaujut pitaqaqtillugit, akituluarningit avviarutaumariuvuq. Taimaigajungniqsauvuq inungnut arraagutamaat kiinaujjarningit missausaktausimaningit Inuit Nunangani tamaaniipalungmat \$70,000-nik⁷ attiniqsaaq qallunaanit Inuit Nunangani, akunialuk taavanirmiutaqattanngittunut. Unuqtunit aksururnaqtuqaqtillugu, pivalliatittijit nangminiq iglutaarumatuinnarialiit Inuit Nunangani tautuktut kiinaujjarniq ulurianaaluarningani.

Qaakkanniagut akituninganut igluliriniq ammalu aqqiumatittinirmut, nangminiqarunnarniq nuqqangarutauvakpuq aksururutiqarnikkut igluksamut atuqtaarutitaarasungnikkut ammalu akikijjuumijumit iglumut nalliukkumaanit.

Taakkaa uqaqsimajut Kanatami Nangminiqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma Iglulirijirjuakkut, igluliriniq niuviaksauningit piruqpaallirningit nuqqangatautauinnarialik ungasiktumiinninginnut ammalu ilaakkuunganinginnut, inugiarningit ajjigiinnginninginnut, aqqutitaqattiannginninganut ammalu silaup qanuinnirirjuavaktanganut, ammalu kigliqarningit kiinaujjanirmut piviqarniujunit, iqqanaijaaksaqannginninganut ammalu igluliriniq akituninginnut.⁸ Iglunit nangminiqarniqsaulirluti Inuit Nunangani tuluqtaarutausuunit pitaqannginniqsaunikkut ammalu nutaanit aturluti pilirijusiqarnirmut, pimmaruuvuq igluqainnaqtittinirmut kiinaujjanirmullu Inungnut.

Aulattinirmut angigligiaqtittinirmut igluliriniq naliiraarutiksant Inuit Nunangani, katujjiqataujulimaat piliriqatigiittarialiit, ilagijauluni piliriqatiqarnirmut Kanataup nigiani ukiuqtaqtunganillu aviktuqsimajut, kamagijaqarnirmut aksururutaunjuq ammalu tuluqtaarutaujunik iglunit niuviaksaujunit asinginnillu atungaarunnaqtunit suurlu ikajuqsuqtunit ammalu iglugijaukaunnarunnaqtunit. Maannaruluulauqtuq aksururnirijaulauqtut ajjigiinngitunit aviktuqsimajunit, ilagijaulluti aksururutaunjuq ammalu kajusiniqattiqsimajut, tusaumajaujunnaqtut ammalu qaujisaqtauluti aksururnirijauniaqtunut asinginnik aviktuqsimajunit.

7 Kiglisiniaqtikkut Kanatami, 2016 Naasaqtausimajut

8 Kanatami Nangminiqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma iglulirijirjuakkut, Nuvipiri 2013. *Qaujisarniq isumaaluutaunjuq ammalu aksururutaunjuq atuinnautittinirmut niuviaksaugajaqtunik iglunit kiinaujaqatittinirmut ukiuqtaqtuup aviktuqsimaningani.*

Qanuiliuriaruti 4 a): Katujjiqatigiinikkut tukisumanirmut amigarijaujunit ammalu tusaumaqatigii-nirmut piulaanit pilirijusiujuunit iglulirinirmut piliriaksanut ammalu qanuiliuriarutiksanut ikajuq-suqtunit asiagungaaq igluqarunnarnirmut, tuluqtarutausuunit pitaqannginniqsauluni asiagungaaq igluqarunnarnirmut ammalu akikijjuumiluni, ilaqarluni uummaqutinit atunnginniqsaujjutinit.

Qanuiliuriaruti 4 b): Qaujinasunnirmut ammalu ikajusuqnirmut sivulliqpaamik qaujisarutaulluni nutaanit uvvaluunniit saqqijaaqtunit nutaanit aturrunnaqtunit aaqqigiarutiksaniit akikittittijju-minirmut asiagungaaq iglulirinirmut naliiraarutiksanut ammalu aaqqigiaqsinirmut uummaqutinit akikijjuumiliqtittinirmut ammalu piliriaksaujut turaangajut nutaanit atunirnirmut iglulirinirmut aaqqigiarutiksanut turaangallariktukku atuinnaugaluarmangaatta Inungnut tamakkual:

- Nalunaiqtauluti ammalu kiinaujajjarluti nutaanit aturluti naliiraarutiksaniit saqqijaaqtittinirmut niuviaksaqarnirmut asiaguungaarutinit iglulirijikkutigit igluqanngingaarnirmut
- Nalunaiqsinirmut ammalu kiinaujaqaqtittinirmut nutaanit aturluti ammalu iliqqusirminut naammagijaujunik iglunit sananirmut uummaqutinit atunnginniqsaunirmut ammalu silaup asijjiqpallianinganut sungiutinirmut

Qanuiliuriaruti 4 c): Kajusiluti kiinaujaqaqtittinirmut nutaanit igluliuernirmut ammalu aaqqigiaqsiluti nutaannguriaqtirilutilu, taimaigiaqaqtunut.

5. Ajurunniiqtittikkannirniq

Inungnut igluliriniup kamagijauqiaqarninga ammalu ajurunniiqtittinirmut piruqsimamariktuq arraagunit atusaaqtunit. Aviktuqsimajut ajjigiinnginniqaraluaqtillugit aulattiniujuq qanuilingammangaaq ullumiujuq, atuni aviktuqsimajut iglulirinirmut aullattijiaqtut ammalu igluliuqtuijunit katujjiqatigaqtutigitlu ajjigiinn-gittunit quttingniujunit gavamakkunni. Inuit pijaksaqarniqsauliqtillugit aulattinirmut ajjigiinngittunit piliriaksanit, tamanna ajunnginniujuq asijjiqpallianaqtuq piruqpallialunilu. Pimmariuniaqtuq qaujimat-tiarnirmut, ajurutaunijunit pitaqaqtillugu, piliriaksat turaangajut piusivaalliqittinirmut Inungnut iglulirinirmut pivalliatittinirmut ammalu aulattinirmut ajurunniiqtittinirmut taakkununga Inungnut turaangajunit pijaujarialingnik. Qaakkanniagut pilirivvingni ammalu aaqqiksianirmut ajurunniiqtittinirmut, pitaqarun-niiqtittinirmut iglulirinirmut amigarijaujunit Inuit Nunangani taimaijjutaugiaqarniarmijuq nunalingni ajurunniiqtittiluti ammalu sanajulirinirmut paippaaqtaarluti ammalu ajurunniiqtitauluti Inuit ikajuqsuq-tauniqsauniarmata ammalu sunakkutaqaqtitauluti ilauqataunirmut igluliuernirmut, ammalu aulattinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut piliriangujunut.

Kanataup gavamakkunginni, unungittunit iglulirinirmut ajurunniiqsatittinirmut pivalliatittinikkut piliriak-sanit atuinnaqtaqaluangittuq Inungnut ajurunniiqtittinirmullu pivalliatittinikkut piliriaksanit kajuumaqa-siutijunit iqqanaijarnirmut pivalliatittinirmut. Pimmariuluuvuq ikajuqsuttiarnirmut ajurunniiqsatittinirmut pivalliatittinirmut, turaangajukku ammalu turaangallarinnngittukku, atuinnauluni ammalu atuutiqarluni ajunnginnilimaangani ammalu turaangaluni ajiunngittunut aksururutaunjunut ammalu piviqarniujunut Inuit nunalinginni.

Qanuiliuriaruti 5 a): Aaqqiksuinirmut, kamagijaaqarnirmut ammalu kiinaujaqaqtittinirmut iqqanaijaqtunit ammalu ajurunniiqtittinirmut pijaujarialingnik aturluti saqqijaaqtunit titiraqsimajuni qaujisaqtaunikuni iqqanaijarnirmuungajunik turaangajunit qanuiliuriarutiksakkut.

Qanuiliuriaruti 5 b): Nalunaiqsinirmut amigarijaujunit ammalu aaqqigiaqsinirmut ujirusuliqittinirmut, tukisumanirmut ammalu atuutiqarninga iluliqarunnarninganut ammalu ajurunniiqtittinirmut pivalliatittinirmut qanuiliuriarutiksanut Kanataup gavamakkunginni ammalu Kanataup nigiani/ukiuqtaqtumi aviktuqsimajunit quttingniujunit turaangatitaujunut atuliquajaujunit.

6. Piusivaalliqtitauluni gavamauqatigiinngittut katujjiqatigiinngit

Taimaak uqaqsimangmat Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimit, Inuit ammalu Kanataup gavamak-kunginnik nangminiqaqataujut piliriqatigarialiit Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajut gavamaujunit asinginnillu katujjiqatigijaujunit nalunaiqsinirmut naukkut katujjiqatigiinniqaqarmangaat taanna Parnauti kajusiniqattiaqullugu.

Atuliqtitauninga Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiujuq atuutiqtattiajaanngittuq ammalu tikiutijjaanngittuq anginiqpaanut pivaallirutinut piliriqataunngippata, ammalu ilaqataunngippata Kanataup nigianiittut ammalu ukiuqtaqtumiittut aviktuqsimajut gavamangit. Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajut taimaisilajut taimainginnarniarillutillu pimmariumit piliriaqanirmit pivalliatittinirmut ammalu aulattinirmut igluliriniujumit Inuit Nunangani.

Pijaksanginnik, Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi aviktuqsimajut gavamangit aulattisuut ajjigiinngittunit iglulirinirmuungaajunit piliriaksanit ammalu atuagarnik aktuiniqaqtunit iglulirinirmut Inuit nunalinginni ilanginnut aviktuqsimajuni nunaqarviujunit, ikajurniqammarisuut aulattinirmut ammalu aaqquimatittinirmut akinginnut. Piliriqatigarnirmit Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajunit pimmariumuq qaujimmattiarinirmut taakua piliriaksajut tukiliriittarluti taimaigunnarnilimaanginnik Kanataup gavamakkunginnik ammalu Inungnut piliriaksajunut ammalu qanuiliuriarutiksanut ajunnginilimaangani aulattiarninganut ammalu atuutiqtattiarninganut.

Qanuiliuriaruti 6: Sannginiqsauliqittinirmut saqqijaaqtunit katujjiqatigiinniujunit ammalu atuutiqaqtukkut, piqatauningit Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtungani aviktuqsimajunit gavamangannik atuliqtittinirmut taassuminga Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiumit nalunaiqsinirmut piviksaqarniukkanniqtunit katujjiqatigiinirmut ammalu uqaqatigiinirmut qanuq piliriqatigiittiarniqsajunnarmangaat katujjiqatigiittiarnirmut ammalu aktuiniujumit pilirianguvaktunit Inuit nunalinginnut.

Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautiup Atuliqtitauninga ammalu Qaujisaqtauninga

Taanna Parnauti aaqqisuivuuq ajjigiiktumi tauturruugaqarnirmut ammalu tukimuarnirmut aaqqigiaqsinirmut iglulirinirmut ungasiktumuungajukkut ammalu tunngaviqarluti Inuit Nunangani. Taanna tauturruugarijaujuq pillattaanguqtauninga ammalu kajusititauniarninga saqqiinirmut inungnut, iluliqaattiaqtumit atuliqtittinirmut parnautiqarialiit.

Angirutaukpa kisiani, atuliqtittinirmut parnautimi Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautinganut marruungnut pivalliatitauniaqtuq ammalu tautuktauluni taakkununga Inuit Gavamatuqakkut Piliriqatigiinnirmut Katimajiralaanut pinasuaqtangatigut unikkaaliuriaqarninginnik pivallianiujuumit ajjigiinngittunut aviktuqsimajunut igluliriniq ilaliutilugu.

Ilagijauulluni atuliqtittinirmut Parnautiujuumit, aviktuqsimajut parnautiit nalunaiqsigiallangniaqtut Inungnut turaangajunit parnautinit kamagijaqarnirmut iglulirinirmut pijaujarialingnik, atuliqasiutinnirmillu nutaanit aturnirmut pilirijjusiujunit, taimaigunnaqtillugu. Aviktuqsimajunit parnautiit aaqqisuqsimaniaqtut maannaujuq qanuiliuriarutajunut ammalu aviktuqsimajunit pijaujarialingnik qaujisarnikkut.

Katujjiqatigiinnikkut atuliqtitauninga parnauti piliriqatigiinnikkut Kanataup nigiani ammalu ukiuqtaqtumi aviktuqsimajuni gavamanit, iluliqaunniqsamillu arnarmut angummuluunniit tunngaviqarluti qaujisautimi kajusitituluni katujjiqatigiinnikkut taakkuninga Pauktuutit Inuit Arnait Kanatami.

Ilaululimaat kamagijaqarniaqtut, taimaigiaqaqtillugit, qanuittutuinnarnik qanuiliurirutinit nalunaiqtausimanngittunit taikani Inuit Nunangani Iglulirinirmut Parnautimi taimaigiaqanasugijaujunik ilaululimaanut ikajuqsunirmut atuqtaujumajut turaagaksait tikiujumajauqullugit Parnautimi.

Uukturattiarnirmut ammalu qaujisarnirmut pijallianiujuumit, ilaululimaat angiqatigiiktut unikkaaliurnirmut pivallianiujuumit ammalu qaujijausimajunit ilaqarluni taakkuningassainnaq aniguqtaujunit, nalunaikkutalluatiit, turaagaksat asingillu titiraqsimajuni qaujisaqtaunikuni, angiqsimanirmut qaujisarnirmut ammalu nutaanit aturnirmut atuqtaugajaqtunit qaujisaqtaunikunit kiglisiniaqtausimajunut. Pivallianinga, tunngaviqatuuq taakkuninga nalunairutinit qaujisaqtaugajuqattarniaqtut, qangakkuurajarmangaaq nalunaiqtaaluni ilaululimaanut. Taanna uukturarniujuq ammalu qaujisarniujuq ilaqarajaqtuq arnamut angumullu tunngaviqarluti isumagijauqasiutigialingnik.

Uigunga 1

Qanuilinganiga Aaqqigiaqsinirmut Iglulirinirmut Aniguqtaujunit

Turaangallariktumit saqqijaaqtuqaqpuq kiinaujaqaqtittinirmut akituluangittunit iglulirinirmut ammalu kiinaujanirmut qanuiliurutaukkanniqtunit. Qaakkanniagut turaangallariktunut pivaallirutinut kiinaujjattiarnaqtunit iqqanaijaaksanut, aaqqigiaqsimajumit niuvirunnarnirmut pijunnarniqarnirmut qaakkanniagut nunalingnit niuvirunnaqsisuut ammalu ikajuqsusuuq asinginnik nangminirijaujunit kiinaujjarnikkut (suurlu, taaksijainirmut nuattinirmut, nunaliit atuqpaktangit aulajunnaqullugit kiinaujajarniq, aulattinirmut, ammalu asingit pijaujarialiit uummaqqutirungnut pijittirautinuglu).

Iglulirinirmut sananiq, aaqqiumatittiniq ammalu aulattiniq iqqanaijaqtittijummariuvuq Inuit Nunanganni kiinaujanirmut, kiinaujaliurutauvakkuni Inungnut iqqanaijaqtinut ammalu piviqaqtit-tijuuq iqqanaijaqtiit qaujimanisauliqattarmata ajuranniikkanniqaqtutigli. Tunngaviliukkan-niqpuq saqqiijumi kiinaujajarnirmut akituluangittunut iglulirinirmut saqqiinaqtuq kiinaujanir-mut qanuiliurutinut nunalingni iqqanaijaqtinut taakkualu nangminirijaujut kiinaujaqtaarunnarluti kiinaujanirmut qanuiliurutaujunut. Qaakkanniugut, akiliinirmut nunalingni iqqanaijaqtinut ammalu pijittirautinut iglulirinirmut piliriangujunit aulajjauvuq nunalingni ammalu aviktuqsimajunit kiinaujanirmut atuliqittikkanninirmut kiinaujaqtaarutaujunit.

Taakkua Kanatami Igluliuqtiit Katujjiqatigiingit nalauttaarivut 35-nik iglunit sanajaujunit Nunavummi 93-nik iqqanaijaanik saqqiivuuq kiinaujarutaullunilu \$6 miliannik kiinaujaqtaaqtitau-tillugit \$16 miliannik. Aviktuqtausimakpa ilaakkuungajumi angirrarijaujunit missaunaktau-ninganut; akitujuutinut kiinaujaqaqtittiniq \$457,100-nik angirrarijaujunit \$171,400-nik kiinauj-jaliurutaukpa (37.5 pusanniti atuni akitujuutinut kiinaujaqaqtittinirmut) uvvaluunniit 2.7 iqqanai-jaaksanit atuni angirrarijaujunit (\$63,480/iqqanaijaaksanut). Taimaimmat, \$1 milian akitujuutinut kiinaujaqaqtittinirmut saqqiisuunguvuq \$375,000-nik kiinaujanirmut uvvaluunniit 5.9 iqqanaijaak-sanit atuni \$63,600/iqnaijaamat. Iqqanaijaangujut unuqtut arraagup ilainnangani iqqanaijaari-jauqattaqtillugit, pimmaruqataujut kiinaujjattittinirmut Inungnut ilagiingujunit. Akitujuutinut ammalu aulattinirmut kiinaujaqaqtittiningit nunalingnit iglulirinirmut kajusiniqaqtittinimijuuq nunalingni niuviqaktunit piqutunit pijittirautinuglu ammalu iqqanaijaqtittinirmut nunalingmiutanit iqqanaijaqtinut kiinaujajarniqsaugajaqtunit nunalinginnik. Iglulurnirmut qanuiliurutaujuq inuusirmut piusivaalliqtittijuuq iqqanaijarnikkut, pilimmaksarnikkut, angirratariinqsaunikkut, inuusirmuungajuniglu nunalingmi ammalu iglumiugatiigiit niuvirniqsaulirunnarninginnut.

Iqqanaijaqtut naasautingit Inuit Nunanganni attiktummariuvut, 39 pusantimi Nunatsiavungmit 54 pusantimut Nunavummi ammalu Nunavingmi. Maannaujuq iqqanaijaaliit unuqsinaqtut tunngaviqarluti tamainnik arraagutamaat inugiarningit unuqsivaallirninginnut 2 pusantimi ammalu inugiarjuarningit 15 tungaani ukiulingnut iqqanaijaqtinngupalliaqtillugit. Iglulurniq akiliittiasuumit iqqanaijaarijaujunnaraluaqtillugu, kiinaujajarniit ilinniarnilirinirmut ammalu ajurunniiqsanirmut pivalliatittinirmut pimmaruoniaqtut. Tamanna pijunnaqtittiniaqtuq nunalingnit kiinaujaqtaarunnarluti iqqanaijaaksanut iglulurnirmut ammalu saqqiiluni ungasiktumuungajumit ajurunniiqtittinirmut kajusittinirmut ammalu aulattinirmut maannaujumi sivuniksamilu iglulirinir-mit. Qaakkanniagut kiinaujaqtaqanngippat pilimmaksanirmut ammalu ilinniarnirmut, amigaksini-aqtut nunalingni iqqanaijaqtinut tikiumanirmut iqqanaijaqtitaariaqarninginnut igluliuqtinut ammalu pusantinga anginiqsaaq kiinaujaqtaarutaujunit nunalinniijaanngittut.

Turaangallariktut kiinaujaqaqtittiniit Inungnut qaujimmattiarutauvuq pivaallirutiksaaq, ilagijauulluni iqqanaijarniq ammalu nangminiqarnirmut piviqarniujunit Inungnut turaangallarinninginnik. Ungasiktumuunganiqsaujut kiinaujajarniit, suurlu taikkua uqausiusimajut Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit, piviqaqtitittiniaqtuq ilinniarnilirinirmut ammalu iqqanaijaanut parnainirmut ammalu pilimmaksainirmut turaangaqasiutillariktumit pillattaanut ammalu nirugijaujunit iqqanai-jaqtiqariaqarnirmut. Tamanna piviqarnirjuangujuq aaqqigiaqsinirmut iqqanaijarnirmut aniguq-taujunit Inuit Nunanganni.

“Igluliriniq pimmaruungittuuq kisiani tikiutinirmut surusiit attiniqpaamit pigiaqaqtanginnik; tunngavijunnaqtuq piusivaalliqtittinirmut ilinniarnilirinirmut aniguqtaujunit. Ilakkannirlugu, ikajuutiksaqaqtittikkanninirmut iglulirinirmut maannaujuq aaqqigiaqsijunit ilinniarnilirinirmut aniguqtaujunit turaangalirutaunnaqtuq iqqanaijaanut aniguqtaujunit, kiinaujajanniginisaulirluti ammalu Kanatami ingirraniqarniqsaulirluti.”

Housing as a Platform for Improving Education Outcomes among Low-Income Children, Urban Institute (Igluliriniq Tunngaviuluni Piusivaalliqtittinirmut Ilinniarnilirinirmut Aniguqtaujunit Kiinaujjaluangittunut Qiturngalingnut, Uupan Insititut), Mai 2012

Uigunga 2

Maannaujuq Igluliriniup Kajusititauninga Inuit Nunangani

Inuvialuit Nunangani

Inuvialuit Nunangani, Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkut kamagijaqaqtut inulimaanut iglugijauvaktunit nunatsiarmit ammalu atuinnautittisuut piliriaksanit ikajuqsunirmut nangminiqarnirmut. Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkut kiinaujaqtaaqattaqtut Nunatsiaq Gavamakkunginnik ammalu Kanatami Nangminiqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma Iglulirijirjuakkunginnik. Taakkua Inuvialuit Kuapuriisanga (IRC) iglulirinirmut kiinaujaqtaqtaitaujut taakkunanngat Gavamatuqakkut-Nunaqaqqaqsimajulirijikkut ammalu Ukiuqtaqtulirijikkut (CIRNA) taikuuna Kanatami Kiinaujat atuqtuksat 2016-mit ammalu 2018-mit. Taakkua Inuvialuit Kuapuriisanga piliriqatiqaqsimajut Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkunginni kajusitittinirmut Inuvialungnut iglulirinirmut kiinaujaqtaqtittinirmut. Taakkua Inuvialuit Kuapuriisanga kajusiniqaqtuq uqaqatiqarnirmut ammalu atuliqittinirmut katujjiqatigiinikkut piviqarniujunit Nunatsiarmi Iglulirijirjuakkunginnik ammalu kajusiniqaqtut isumaqasiutinirmut tamainnik ammalu aaqqisuqtausimajunit anginiqpaamit aturumalluti kiinaujaqtaarijainik Inuvialungmiutanut.

Nunavut

Nunavummi, Nunavummi Iglulirijirjuakkut kamagijaqaqtut inulimaanut iglulirinirmut nunavummi ammalu atuinnautittisuut piliriaksanit ikajuqsunirmut nangminiqarnirmut ammalu aaqqigiasinirmut. Nunavummi Iglulirijirjuakkut kiinaujaqtaaqattaqtut Nunavut Gavamakkunginnik ammalu Kanatami Nangminiqarnirmut Iglumi Akiliutinut amma Iglulirijirjuakkunnik. Inuit katujjiqatigiingit Nunavummi uqaqsimajut pitaqari-aqarnigani turaangallariktumit kiinaujaqtaarluti Kanataup gavamangani ammalu turaangallariktumit atuinnaqarviuluti iglulirinirmuungajunik piliriaksanit. Tamanna ikajurniqaqasiutigajaqtuq Nunavut Gavamakkut iglulirinirmut piliriaksanginnik pimmaruijunit pijariaqaqtillugit nunavummi.

Nunavik

Nunavingmi, taikuuna Nunavingmi Iglulirinirmut Angirutikkut, Makivik Kuapuriisan kamagijaqaqallattaqtut, kiinaujjarasuannnginnikkut uaktuutikkut, sananirmut iglulirijikkut igluqutinginnik. Sanajausimaliqtillugit, igluit tunijauvaktut Kativik Iglulirijikkunginnut (KMHB) taakkua aulattisuut iglunit. Nunavingmi Iglulirinirmut Angirutinga pingasuuliqqangajukkut angirutausimajuq Inungnut Nunavingmi, Kanatami ammalu Kuapakmi. Kuapak akiliqattaqtut aulattinirmut ammalu aaqqiumatittinirmut akinginnik turaangajunit iglulurnirmut taassuma angiqatigiigutikkut. Kanata atuinnautittijut kiinaujarnik tagvuuna angirutikkut Makivik Kuapuriisakkunnut qaakkanniagut kiinaujarnut uqausilauqtunut Kiinaujarnik atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018-mit ataagut Inungnut iglulurnirmut. Kativik Iglulirijingit kajusitittisuungummijut ajjigiingittunit iglulirinirmuungajunit piliriaksanit Nunavingmiutanut iglumit nangminiqarnirmut asinginnullu. Taikuuna Ukiuqtaqtumi Parnautingit, Kuapak tunisisuuq \$79 miliannik 300-nik iglulirijikkut igluksanginnut sananirmut arraagunut tisamanut taikani 2012-mi. Kuapakmi Kiinaujat atuqtuksat 2018-mit angiqsimalauqtuq \$39 miliannik iglulirinirmut ammalu sirluanut Nunavingmi: \$22.1 milian inangiqsinirmut pingasunit pituqauluallitunit Kativik Iglulirijikkut sirluanginni, \$15.9 milian kiinaujaqtaqtittinirmut sananirmut 45-nik nangminirijaujunit iglunit ammalu \$1 miliannik sivulliqpaamik qaujisarutaulluni piliriangujunit atuqtaqtiit niuvirunnaqsiqullugit iglungani najuqtamini.

Nunatsiavut

Nunatsiavungmit, taakkua Tuurngaq Iglulirijikkut Katujjiqatigiingit ikajuqsuqtaujut Nunatsiavut Gavamanganut, ilanganit kigliqaqtumit nangminiq gavamaqarnirmut kiinaujaqtaqtitaunikkut, atuinnautittinirmut akikijuumijumit igluqaqtittinirmut atuqtuarnikkut nangminiqalirinnirmut uaktuutiujumit Nunatsiavut nunalinginnik. Nunatsiavut Gavamanga kiinaujaqtaqtittisuungummijut piliriaksanit, ilaannikkut katujjiqatiqaqlutik Niupaunlaanmi Laapatuamilu Gavamakkunginni, iglumi nangminiqaqtiujunit ikajurumalluti iglumini aaqqigiasiluti uvvaluunniit nutaannqariaqtittilluti. Qaakkanniagut, Niupaunlaanmi Laapatuamilu Iglulirijirjuakkut aulattisuut unuqtunit iglulirijikkutigut iglunit atuqtaqtaujunit Nunatsiavut nunalinginni. Nunatsiavut Gavamanga kiinaujaqtaaqattaqtuq Kanatami Kiinaujat atuqtuksanit 2016-mit ammalu 2018-mit, atuqtaujut sananirmut nutaanit ammalu nutaanit aturluti iglunit tunngaviqaqlutik Inungnut nalunaiqtausimajunit pijajarialingnik nunaliujunit. Nunatsiavut Gavamanga aaqqiumatittisuq ammalu aulattisuut taakkuninga iglunit ammalu sanirvaiqattaqtut iglunit aktuqtausaraittunut suurly innammaringnut, makkuktunut ammalu ilagiingujunit qiturngaqtautuinnaaringnik iglukiksangninginnut.

Uigunga 3

Iglulirinirmut nalunaikkutat

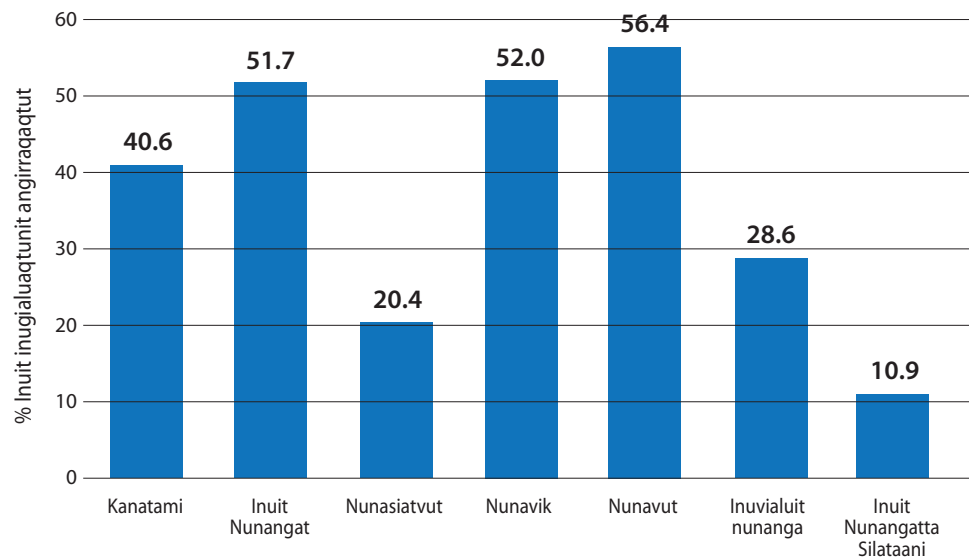
Aviktuqsimajuni Iglulirinirmut Pijaujarialiit

Tamanna aaqqiksuisuunguvuq iglulirinirmut pijaujarialingnik atuni tisamani nunaqarviujunit Inuit Nunangani ammalu nalauttaarijaujuq akinga anugialuarunniiqtittinirmut atuni aviktuqsimajuni, 2017 isuani. Ilaqaqasiutingittuq inugiarniujuup unuqsivallianinginnik uvvaluunniit asinginnik isumagijauqasiutigialingnik turaangalirutaugajaqtunit pijariaqarninginnut.

	Igluit Pijaujarialiit	Anginga atuni Kippaariktuq Isigangmut ⁹	Katillugit \$ milian ¹⁰
Nunatsiavut	196 ¹¹	\$480.00 ¹²	\$88.2
Nunavik	813	\$353.70	\$285
Nunavut ¹³	3,500	\$485.00	\$1,750 ¹⁴
Inuvialuit	144 ¹⁵	\$525.59	\$70.4

Pusanti Inuit najuqtut inugialuaqtunik angirranit

(Kiglisiniaqtikkut Kanatami, Naasaqtausimajut 2016)

9 Titiraqtausimajut qaujisqaqtaunikut tunngaviqaqtut tukisigiarutinit atuinarijaujunik Inuit aviktuqsimanirijanginnik

10 Nalauttaarijaujuq, aaqqigiaqtaugajaqtuq aviktuqsimajumit pijaujarialingnik qaujisarnikkut

11 2012 Nunatsiavungmit Iglulirinirmut Pijaujarialingnik Qaujisarniq

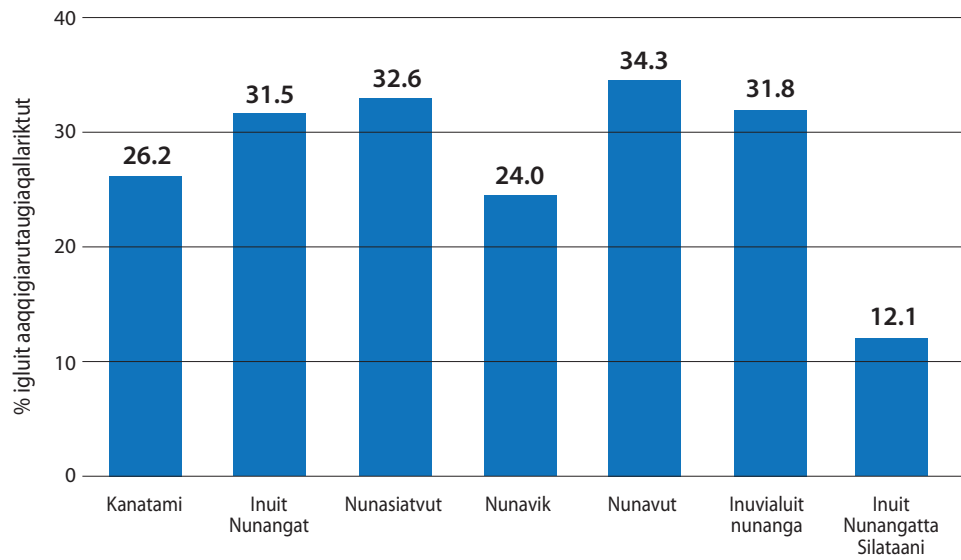
12 Ilaqaqtuq nunarjularinirmut ammalu aaqqisuqtauvallianinga sanasimanganut

13 Kiggaqtuivuuq Nunavummi Iglulirijirjuakkut akingit turaangaqasiutijut iglulirijikkutigut igluliuurnimut

14 Tunngaviqaqtutik missausaktausimajumit \$500,000-nik atuni iglumut

15 Tunngaviqaqtutik iglutaarasuaqtunut utaqqijunut

Pusanti Inuit najuqtut angirrijaujunik aaqqigiaqtaurjuarialingnik (Kiglisiniaqtikkut Kanatami, Naasaqtausimajut 2016)

Uigunga 4

Tuluqtarutausuut Aaqqigiaqsinirmut Igluliriniujumit Inuit Nunangani¹⁶

16 Barriers to Sustainable Housing Delivery in Canada's Four Inuit Regions (Tuluqtarutausuut Kajusiinnarunnaqtumik Pivalliatittinirmut Iglulirinirmut Kajusitittinirmut Kanatami Tisamanik Inuit Nunangita Aviktuqsimajuqutinginnik) (Nunarjuarmi Pilirivviujuq Kajusiinnaqtumik Pivalliatittinirmut Inuit Tapiriit Kanatamikkunnut)

Canada